בס"ד

דעהו

דע את אלקי אביך ועבדהו

פטרון מערכת דעהו:
נתנדב לע"נ הרה"ח **זאב** ב"ר **משה** ע"ה
וזו' האה"ח מרת **פעריל** ב"ר **טובי'** ע"ה

מכון תולדות יהודה סטיטשין
להוצאת ספרי כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון מיוחד **לבחורי חמד** • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון קעב - פרשת צו-פרה - שנת תשפ"ד

משנת החסידות

שיעורים בספר התניא 'שער היחוד והאמונה' פרק ו
שיעור קל (פרשת ויצא תשס"ג)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

כי ה' הוא האלקים: השילוב של הנהגת שם אלקים עם הנהגת שם הוי"ה

א. כי שמש ומגן ה' אלקים: הלבוש של שם אלקים לשם הוי"ה

שם 'אלקים' - גבורה וצמצום ומקור הנהגת הטבע, שם הוי"ה - שורש הנהגת הניסים | **אחיזת החיצונים היא רק מהשם 'אלקים'** | בקדושה מתאחד שם אלקים עם שם הוי"ה המתלבש בו | **ה'כל יכול' משלב את הנהגת ה'רצון' והנהגת ה'טבע' לאחת** | 'הוי"ה הוא האלקים' | **מילוי כל שם משני השמות עולה כמספר שם האחר** | 'אלהים אחרים' - שמחשיבים עצמם כדבר אחר ונפרד מהשם הוי"ה | **'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני' - שמתנכרים לפנימיות השם**

ב. אחור וקדם צרתני: הפנים והאחוריים של הבריאה

'אלהים אחרים' יניקתם מן האחוריים שבקדושה | **'פנים' - תכלית ועיקר הדבר, 'אחוריים' - סיבה אמצעית כדי להגיע אל התכלית** | הצלחת העסק: לבעה"ב הוא עיקר המטרה - 'פנים', ולפועלים איננה אלא סיבה להגיע לתכלית - 'אחוריים' | **'פנים ואחוריים' בבריאה** | הקליפה: אחוריים, שמציאותה היא בשביל תכלית אחרת | **צד הקדושה מקבל את שפעו בהארת פנים אך הסט"א מושפע מלמעלה בדרך אחוריים** | חשבון הגימטריאות בדרך 'פנים' ובדרך 'אחוריים' | **השפעה הבאה בהכרח כאשר אין גילוי רצון למעלה אינה באה בשפע רב, והמעט בא בדרך אחוריים - בחי' 'רעב'** | בהתגלות הרצון מתמלאים השמות ועולים כמנין 'שׂבע'

ג. לה' הארץ ומלואה: הכרת אלוקות מתוך הבריאה

שם אלקים – מצמצם את אור ה' כדי שלא יתבטלו הנבראים במציאות וכדי שיוכלו בעלי גבול להשיג אחדות הבורא | **'בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' ליתן שכר טוב לצדיקים'** | 'מאמר אחד' – 'בראשית', וצריך ריבוי נבראים כדי להכיר את הבורא כי רק מכח התחלקות המאמרות אפשר להשיג אחדות ה' כראוי | **טעם ריבוי המצוות - לפי שבכל אחד יש טעם דבקות אחר**

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

מנהג אבותינו בידינו:
חסידות האט ארײנגעברענגט א חביבות צו 'מנהגים'

עמוד ה'

א.

כי שמש ומגן ה' אלקים: הלבוש של שם אלקים לשם הוי"ה

כתב התניא בפרק ו', וז"ל: **והנה שם אלקים הוא שם מדת הגבורה והצמצום, ולכן הוא גם כן בגימטריא 'הטבע', לפי שמסתיר האור שלמעלה המהוה ומחיה העולם, ונראה כאילו העולם עומד ומתנהג בדרך הטבע, ושם אלקים זה הוא מגן ונרתק לשם הוי"ה, להעלים האור והחיות הנמשך משם הוי"ה ומהוה מאין ליש, שלא יתגלה לנבראים ויבטלו במציאות,** עכ"ל.

שם 'אלקים' - גבורה וצמצום, מקור הנהגת הטבע

מבואר כאן בדברי התניא שהשם 'אלקים' שייך לדרך הטבע, והוא גם עולה בגימטריא כמותו, וזה מפני שהשם אלקים הוא השם המורה על מדת הגבורה והצמצום, וכמו כן כל הנהגת הטבע שייכת לענין של צמצומים וגבורות, שהרי כל חוקיה הם כמו הלכות קבועות וגזירות חקוקות שאין יכולים להשתנות מדרכם ומטבעם, והם עומדים על משמרתם הקבועה בלי לזוז ממנה כל שהוא.

שם הוי"ה מורה על התפשטות - שורש הנהגת הניסים

ואילו הנהגת הניסים, שבה אין הקב"ה מצומצם כביכול לדרכי הטבע, אלא הוא משנה אותה והופך את כל חוקי וסדרי הבריאה באופן של למעלה מהטבע - מקורה הוא השם הוי"ה ב"ה, ששם זה מורה על כח ההתפשטות, היפך הצמצום. משא"כ הנהגת הטבע שכל מהותה היא החוקים הקבועים בעולם בלתי משתנים, הנה מצד הנהגה הלזו נראה כאילו יכולתו של השי"ת היא מוגבלת ומצומצמת, וזה משתייך לבחי' הגבורות של השם אלקים.

ונמצא שהשם **אלקים**, שורש הנהגת הטבע, מעלים ומסתיר כביכול על אור שם הוי"ה המהוה באמת את כל העולם ואת כל הנמצא בו, ומחיה אותם בכל רגע מאין ליש ממש, כי מצדו נראה כאילו העולם עומד ומתנהג בדרך הטבע בלי המנהיג העליון ב"ה, העומד גבוה מעל גבוה ושומר עליהם. ולכן נקרא שם אלקים כמו 'מגן' ונרתק לשם **הוי"ה** - המכונה לעומתו 'שמש' המאירה ומזהירה תמיד בתוקף רב, וכמ"ש (תהלים פד, יב) **'כי שמש ומגן הוי"ה אלקים'**, כי אכן ההנהגה היוצאת משם זה היא כמו מגן ונרתק המסתיר את האיש הנמצא בתוכו ומכסה אותו לבלתי הכיר בו אדם.

אחיזת החיצונים היא רק מהשם 'אלקים'

ומאחר שהשם אלקים מעלים ומסתיר על השם הוי"ה המתלבש בתוכו, לכן יש מקום לסט"א לאחוז בו, עד שנגרם מזה שבני אדם יעבדו עבודה זרה ממש ח"ו המכונה בשם 'אלהים אחרים' (שמות כ, ג), וכנודע מכתבי האריז"ל (ע"ח שער כב פ"ב) שכל אחיזת החיצונים היא מן 'אלקים קדושים' (יהושע כד, יט). כי מכיון ששם זה הוא השורש ומקור להנהגת הטבע המעלים על אור האין סוף ב"ה עצמו, לכן בהשתלשלות רב יונקים ממנו גם החיצונים, ומהפכים אותו ל'אלהים אחרים' המתנגד לגמרי לשם הוי"ה המתלבש בתוך השם אלקים, שהוא הוא החיות האמיתית של כל הנבראים.

שם אלקים בקדושה מתאחד עם שם הוי"ה המתלבש בו

כי לאמיתו של דבר, אע"פ שהשם אלקים מסתיר על השם הוי"ה שבתוכו, מכל מקום אין הסתר והעלם זה אלא מצד החוץ, כלומר שאין האור של השם הוי"ה ב"ה המחיה ומהוה את כל העולמות נראה וניכר בהדיא. אמנם באמת השם אלקים שבקדושה אינו סותר את השם הוי"ה ח"ו, וכמו כן הנהגת הטבע היוצאת מהשם אלקים איננה סתירה כלל ליכולת הבלתי מוגבלת של אור הוי"ה ב"ה, כי אינה אלא לבוש שבו מתלבש השי"ת, ומנהיג את העולם כולו בחוקי הטבע.

ה'כל יכול' משלב את הנהגת ה'רצון' והנהגת ה'טבע' לאחת

כי מגודל יכולתו ורוממותו של היוצר בראשית העליון על כל, יכול הוא לשלב ולנהל שתי הנהגות שונות הנראות כסותרות זו את זו, ולאחד אותן להיותן כאחדים ממש. והיינו שמצד אחד אכן מתנהגת כל הבריאה ע"פ חוקי הטבע, ובדרך כלל לא נמצא בה דבר היוצא מסדרו וממשמרתו שהוקבע והועמד בו בששת ימי בראשית. אך מאידך גיסא אין שום דבר שייעשה בה בלתי הרצון העליון הפשוט שלמעלה מכל החוקים וההנהגות, והכל ממש מתנהל אך ורק ע"פ רצונו ית', וכמ"ש (תהלים קלה, ו) 'כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ'. ואע"פ שאין מובן ומושג כל כך לעיני הנבראים איך משתלבות שתי הנהגות אלו ביחד, מכל

נקודות:

אע"פ שהשם אלקים מסתיר על השם הוי"ה שבתוכו, מכל מקום אין הסתר והעלם זה אלא מצד החוץ, כלומר שאין האור של השם הוי"ה ב"ה נראה וניכר בהדיא. אמנם באמת השם אלקים שבקדושה אינו סותר את השם הוי"ה ח"ו, וכמו כן הנהגת הטבע היוצאת מהשם אלקים איננה סתירה כלל ליכולת הבלתי מוגבלת של אור הוי"ה ב"ה

~

מגודל יכולתו ורוממותו של היוצר בראשית, יכול הוא לשלב ולנהל שתי הנהגות שונות הנראות כסותרות זו את זו, ולאחד אותן להיותן כאחדים ממש. והיינו שמצד אחד אכן מתנהגת כל הבריאה ע"פ חוקי הטבע, ובדרך כלל לא נמצא בה דבר היוצא מסדרו וממשמרתו שהוקבע והועמד בו בששת ימי בראשית. אך מאידך גיסא אין שום דבר שייעשה בה בלתי הרצון העליון הפשוט שלמעלה מכל החוקים וההנהגות

מקום מצד הדעת העליון של ה'תמים דעות' - אין זו סתירה כלל, ויכולות המה להתאחד כאחד.

'הוי"ה הוא האלקים'

ונמצא שהשם אלקים בקדושה איננו אלא לבוש חיצוני לשם הוי"ה ב"ה, שהוא הוא המנהיג הפנימי והאמיתי לכל הנהגת העולמות וחוקי הבריאה של סדר הטבע, כי כאמור גם הנהגת הטבע מתנהלת רק ע"פ רצונו הפשוט של הקב"ה הבלתי מוגבל ומצומצם כלל, ושני שמות אלו בקדושה מאוחדים המה ממש, בבחי' **'הוי"ה הוא האלקים'** (דברים ד, לה), ואין ביניהם שום פירוד והבדל ח"ו.

מילוי כל שם משני השמות עולה כמספר שם האחר

ורמז לחיבור והתקשרות הלזו שישנה בין שני השמות הקדושים הוי"ה ואלקים, המורה לאחדות שתי ההנהגות היוצאים מהם, נראה במספר מילויי שני השמות, כי כל אחד מהם עולה בגימ' כמנין השם האחר. דהנה השם הוי"ה עולה כמספר **כ"ו**, וכאשר נמלא אותיות כ' ו' כזה: **כ"ף ו"ו**, הרי אותיות המילוי עצמם הם פ' ו', שהוא מספר השם 'אלקים'. וכן הדבר להיפוך, כי כאשר נבוא למלאות אותיות פ' ו' שהם מספר השם אלקים, כזה: **פ"י וי"ו** (מלא יו"ד), הרי אותיות המילוי לבדם, י' י"ו, עולים כמספר כ"ו, שהוא מנין השם הוי"ה ב"ה. הרי ששני השמות משולבים זה לזה, וכל אחד ממנו מקושר ומודבק עם השני. וזה מורה למה שאמרנו שבקדושה ישנו כלל ש'הוי"ה הוא האלקים', כלומר שגם בתוך הטבע המונהג בכח השם אלקים - נמצא השם הוי"ה, כי פנימיות הנהגת הטבע היא ג"כ ע"י הבורא ית' בעצמו, המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כרצונו.

'אלהים אחרים' - שמחשיבים עצמם כדבר אחר ונפרד מהשם הוי"ה

אלא שהסט"א, שיש לה קצת אחיזה בשם אלקים כנ"ל, רוצה להפריד את הדביקות והאחדות שישנה בין שני השמות, עד שהיא מחשיבה את השם 'אלקים' כדבר אחר ומציאות נפרדת מהשם הוי"ה. אמנם שם אלקים כזה שאינו מחובר עם השם הוי"ה - הוא עבודה זרה רח"ל, כי 'אלקים קדושים' הוא דוקא כאשר הוא מאוחד ממש עם השם הוי"ה ב"ה השוכן בתוכו. ומהאי טעמא נקראת עבודה זרה בשם 'אלהים **אחרים**', כלומר בחי' **אלקים** שהוא דבר **אחר** ונפרד מהשם הוי"ה, והוא מתנכר לגמרי לפנימיות החיות שבתוכו, והרי זה נחשב לאלילים, היפך שם אלקים בקדושה.

'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני' - שמתנכרים לפנימיות השם

ועל כך בא אלינו הציווי בשעת מתן תורה בעת שנתגלה לנו הבורא ב"ה בעצמו כביכול על הר סיני, אזי אמר לנו יוצרנו ית' בקול גדול ולא יסף 'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני' (שמות כ, ג), פירוש, שלא תעשה לך **'אלהים'** כזה שהם בבחי' **'אחרים'** כנ"ל. ומפרש הכתוב למי הם אחרים - **'על פני'**, 'על' היינו כמו 'אל', 'פני' מלשון פנימיות (שהוא משורש 'פנים'), כלומר אל תעשו לכם **אלהים** כאלו שהם מחשיבים עצמם **כאחרים** ונָכרים **אל הפנימיות** והתוכיות של השם אלקים, שהוא השם הוי"ה ב"ה המתלבש בתוכו והוא מנהיג בכוחו את כל הבריאה וחוקי הטבע הנמשכות מהשם אלקים.

ב.

אחור וקדם צרתני: הפנים והאחוריים של הבריאה

'אלהים אחרים' - ע"ש שיניקתם מבחי' אחוריים שבקדושה

והנה בכתבי האריז"ל (ע"ח שער ל"ד פרק א') איתא טעם נוסף למה שנקראת עבודה זרה בשם 'אלהים אחרים', והוא, שפירוש 'אחרים' הוא מלשון 'אחוריים', והיינו לומר שכל יניקת הקליפות והסט"א איננה אלא ממקום אחוריים שבקדושה, כי אין להם יניקה ואחיזה כלל מבחינת ה'פנים' (שיתבאר להלן בעז"ה). ועל כן לעומת השם אלקים שבקדושה הנקרא 'אלקים חיים', שיש בו עיקר החיות וכמ"ש, הנה לעומתו נקראת הקליפה בשם 'אלהים אחרים', לומר שכל יניקתם היא רק מבחי' אחוריים של הקדושה.

[ובאמת נודע ע"פ קבלה שלפי ערך השם הוי"ה, שהוא שמו העיקרי של הקב"ה, נקרא גם השם אלקים שבקדושה בחי' אחוריים, וכלשון האריז"ל שם 'כי כל בחינת אלקים הם באחוריים של הקדושה', ומבחי' אחוריים זו שבקדושה יונקים החיצונים כנ"ל. ואנו לא נדבר כאן אלא בענין 'אלהים אחרים' שהם הסט"א והקליפות ממש, שהם הם עיקר ענין אחוריים וכמו שיתבאר. וכבר קדם מאמרנו כמה פעמים שבכל עניינים כאלו נידון הכל לפי ערכין, ואכהמ"ל].

'פנים' - תכלית ועיקר הדבר, 'אחוריים' - סיבה אמצעית כדי להגיע אל התכלית

וביאור ההבדל בין מהות ה'פנים' לענין 'אחוריים' הוא, שה'פנים' של כל מציאות פירושו: עצם המטרה של הדבר ההוא, והסיבה העיקרית למה שהוא נעשה. ואילו פירוש ענין 'אחוריים' הוא: פעולה או מציאות שאיננה התכלית ממש, ואינה אלא דרך וממוצע כדי להגיע על ידה אל הסוף והתכלית הרצויה.

הצלחת העסק: לבעה"ב - 'פנים', ולפועלים - 'אחוריים'

וכדי לשבר את האוזן שיובנו הדברים היטב, נציע משל גשמי לכך מהוויות העולם הזה.

משל למה הדבר דומה, לאדם שיש לו עסק ומסחר גדול ומורכב, ונמצאים בו גם פועלים רבים שעובדים שם ומסייעים לגידול והצלחת העסק. והנה הגם שבין הבעל הבית עצמו ובין הפועלים ההם כולם משתדלים בכל יכולתם לעסוק ולפעול בעסק ככל הנצרך להצלחתו ולהרווחתו, מכל מקום חילוק גדול ישנו ביניהם; שהרי בעל העסק עצמו, כל תכליתו בעבודתו היא אכן כדי שיצליח העסק ההוא, ושיתפשט ויתגדל יותר ויותר וכו', ולתכלית זו הוא משים עיקר מבטו ומגמתו בכל עבודת העסק. אך מאידך הפועלים והשכירים העובדים שם, הנה אין כוונתם בעצם להצלחת העסק גופא, אלא כל עיקר מחשבתם היא רק שישלם להם הבעה"ב דמי פעלם ושכירותם, ושיוכלו להביא טרף לביתם, וכל מה שהם אכן משתדלים לטובת העסק - הוא רק כדי שבעה"ב יהיה מרוצה מעבודתם, ובכך יוכלו להחזיק מעמד במקום העבודה שהוא מקור פרנסתם.

ונמצא שכאשר נדון בענין עצם 'הצלחת העסק', נאמר כך, שאצל בעה"ב היא נחשבת לעיקר התכלית והמטרה, שהרי כל השתדלותו עליה איננה אלא בשביל עצם הדבר גופא, ולא משום כוונה אחרת, ובחינה זו נקראת **'פנים'**, כי אין כוונתו רק בשביל הדבר ההוא עצמו, וזה כדרך ה'פנים' שבאדם, שהוא העיקר והחשוב ביותר בכל הראש. ואילו אצל הפועלים נחשבת 'הצלחת העסק' רק כאמצעי ודרך כדי להגיע אל התכלית ואל עיקר חפצם - שהוא קבלת שכר פעולתם, וזה נקרא בחי' **'אחוריים'**, והיינו שהסיבה הזאת איננה תכליתית לעצמה, ואין הם עושים את הפעולה הזו אלא בשביל תכלית אחרת, וזה כמו אחורי הראש - שאיננו העיקר בו.

גם אצל הבעה"ב אין זה ממש גמר התכלית

[ובאמת גם בזה לא בא דברינו אלא בדרך ערכין, וכלומר שלפי ערך הפועלים של העסק - שאין להם שום צורך עצמי בהצלחתו, הנה כוונת בעה"ב שמכוון בעצם לטובת העסק חשובה ההצלחה כעצם המטרה וכבחי' 'פנים'. אבל באמת אין זה ממש גמר הדבר, שהרי בהתבוננות יתרה נראה שגם כוונת בעה"ב בעסק היא כדי להרויח ממון, ונמצא שגם עצם הצלחת העסק איננה ממש התכלית והגמר, שהרי גם הוא אינו מכוון רק בשביל מה שירויח מכך. וכמו כן כאשר נבוא להתבונן עוד בזה, הרי כל עצם הרוחת הממון גם כן לא נחשבת למטרה הסופית, שהרי בשביל מה הוא צריך הכסף - כדי לחיות ולפרנס ביתו וכדומה, ואפילו באופן שכבר יש לו די פרנסתו ועדיין הוא רוצה להרויח עוד יותר ויותר - הנה גם זה הוא בשביל מטרה אחרת, ולמשל כדי שיגיע לו מזה כבוד הרבה, וכדרך העולם שמכבדים את העשירים וכו' וכו'. ונמצא שלאמיתו של דבר יש לדון בכל דבר האם זה ממש התכלית המכוון. ורק הצגנו משל מענין הפעולה של הבעה"ב והפועלים בהרחבת והצלחת איזה עסק, שבענין זה ניתן לראות חילוק והבדל בין ענין 'פנים' ל'אחוריים'].

'פנים' ו'אחוריים' בבריאה

והנה כדרך הזה נבין ג"כ בענין התכלית הנרצית שרצה בה הקב"ה בבריאת כל העולמות; שישנם בעולם דברים שהם תכליתיים, והיינו שהם נחשבים כחלק עיקרי של הבריאה, והינם בגדר ה'פנים' שלה. ומאידך ברא השי"ת ג"כ נבראים כאלו שאין בהם תכלית גמורה, וכל עיקרם לא נבראו אלא כדי לשמש לדבר אחר - שהוא הוא עיקר המכוון והמטרה, והם נקראים בחי' 'אחוריים' של הבריאה.

הקליפה: אחוריים, שכל מציאותה היא רק בשביל תכלית אחרת

ועל דרך הזה היא ענין בריאת הסט"א וחילותיו, כי בוודאי אין בהם תכלית גמורה, וכל עיקר סיבת בריאתם היא רק כדי שיהא מקום לכח הבחירה וענין שכר ועונש וכו', שמטעם זה הוצרך כביכול לברוא גם נבראים כאלו שהם היפך הקדושה, והם מפתים את האדם לעבור על רצון קונו ח"ו. וע"י שהאדם מתגבר על יצרו ואינו פונה לדברי ה'א-ל זר' שבתוך ליבו (ע"פ שבת קה:), הרי הוא זוכה ליהנות מזיו השכינה לעתיד ולחיי עולם הבא. ונמצא שכל עיקר יצירתם איננה בשבילם עצמם, אלא כדי שעל ידם יוכל האדם לקבל שכר וליהנות מזיו השכינה בגן עדן. ובזה מובן יותר אליבא דאמת מדוע נקראת העבודה זרה וכן כל צד הקליפה בשם 'אלהים **אחרים**', כי כאמור כל מהותם הוא רק ענין של 'אחוריים'. ולכן כל חיותם ומקום יניקתם בקדושה היא רק ממקום האחוריים, בחי' שם אלקים.

צד הקדושה מקבל את שפעו בהארת פנים

וכמו כן מובן לכל משכיל, שגם כל אופן ההשפעה שבה מקבלים הנבראים כולם מאת הבורא ית' את חיותם כדי צורכם, תלוי מאוד בכפי דרגת הצורך והתכלית שיש בהם בעצם הבריאה. ולפי זה יימצא ששונה הרבה האופן שבו מקבל את השפע נברא שיש בו תכלית גמורה, מהאופן שבו מושפעים אלו שהם רק בחי' אחוריים של הבריאה. כי הנברא השייך לצד

הקדושה, שהוא בדרגת 'פנים', מושפע מאת הקב"ה בדרך 'פנים' בהארת פני עליון, שמאיר כביכול השי"ת את פניו אליו בעת ההשפעה, והרי הוא מקבל את השפעותיו בסבר פנים יפות, שהרי זהו רצונו האמיתי של הקב"ה שרוצה באמת בקיום הנברא ההוא.

הסט"א מושפע מלמעלה בדרך אחוריים

שונה הדבר מאוד אצל 'אלהים אחרים', שאין בקיומם אמיתות רצון העליון, כי אין חפץ ה' ברשעים, וממילא אין הם מקבלים את השפעותיהם אלא ממקום אחוריים, והיינו כפי שביאר התניא לעיל (ליקו"א פכ"ב) 'כמאן דשדי בתר כתפוי לשונאו שלא ברצונו', והיינו כאילו שמוכרח הקב"ה להחיותם בשביל התכלית היוצאת מהם, אולם אין זה מחפצו הפנימי והאמיתי כביכול, ולכן הוא זורק אליהם רק מאחוריו מבלי להסתכל לצידם כלל. וכמו כן כמות השפע איננה כל כך בריבוי כמו שמקבלים אלו המושפעים מבחי' ה'פנים', כי האחוריים אינם מקבלים אלא כדי חיותם ממש במיעוט האפשרי. וכל זה מחמת שאין השפעה זו נמשכת מרצון הפנימי של הקב"ה, וכל קיומם הוא רק מצד ההכרח כביכול.

חשבון הגימטריאות בדרך 'פנים' ובדרך 'אחוריים'

והנה נודע בסדרי חשבון הגימטריאות, שבין שאר הדרכים יש בו גם אופן לחשוב חשבונות בדרך פנים ובדרך אחוריים. חשבון ה'פנים' היינו כאשר חושבין את מנין התיבה כפשוטה, וכמו מספר תיבת אד"ם העולה למנין מ"ה. ואילו חשבון הנעשה באופן אחוריים, היינו שחושבין את התיבה ב'ריבוע', ובדוגמא הנ"ל בתיבת אד"ם יהיה כזה: א, אד, אדם, העולים ביחד למספר נ"א. וע"פ האמור נאמר ששני אופני חשבון אלו רומזים על שני אופני ההשפעה הבאה מלמעלה בדרך פנים ובדרך אחוריים.

השפעה הבאה בדרך הכרח אינה באה בשפע גדול

והביאור בזה הוא, כי השפע הבא בהארת פנים העליון ובגילוי הרצון, הרי הוא נשפע ביד רחבה וברוח נדיבה בלא שיהיו בו שום עיכובים, וממילא נמשכת כל ההשפעה בפעם אחת בלי הפסק כלל. אולם כאשר אין ההשפעה באה רק באופן המוכרח ובלי שלימות הרצון, אזי אין היא יורדת אלא בקושי רב וכפי ההכרח ממש, ולכן מתחילה נשפע רק מעט לפי הצורך, ושוב כאשר יש צורך לתוספת השפעה, אזי חוזרים ומשפיעים קצת יותר, ואח"כ עוד מעט וכו', כי מאחר שאין ההשפעה הזאת באה בשלימות הרצון, לכן אין היא נשפעת רק מעט מעט וכפי הצורך ממש.

כאשר אין גילוי רצון למעלה אזי בא השפע בדרך אחוריים - בחי' 'רעב'

ונראה דבר זה בענין שני השמות הנזכרים הוי"ה ואלקים, שהם שמות העיקריים שנקרא בהם הקב"ה, ונודע שכל 'שם' שמתכנה בו השי"ת מורה לאיזו הנהגה עליונה הנמשכת מכח השם הלזה. והנה כאשר נחשוב את שם הוי"ה ב"ה בדרך אחוריים הנזכר, כזה: י, י"ה, יה"ו, יהו"ה, הנה הוא עולה למספר ע"ב. וכן הדבר בחשבון שם אלקים על דרך האמור: א, א"ל, אל"ה, אלה"י, אלהי"ם, שביחד הם כמנין ר'. ונמצא שחשבון שני השמות באחוריים הוא אותיות '**רעב**'. וזה מורה לאופן ההשפעה המצומצמת והמעטה הבאה בדרך אחוריים עד שנעשה מזה 'רעב' ומחסור - היפך ההשפעה הרחבה והמלאה. וזה נעשה בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום ח"ו, שדבר זה גורם שגם ההנהגה למעלה תהיה בהסתר הרצון, וכל ההשפעות יימשכו רק בדרך אחוריים ובהכרח בלבד ח"ו.

בהתגלות הרצון מתמלאים השמות כמנין 'שׂבע'

ומאידך, כאשר כלל ישראל עושין רצונו של מקום, והיינו שעובדים להקב"ה ברצון ובחפץ לב היפך ענין הצמצום, אזי הם גורמים שיתמלאו גם השמות, אשר זה מורה לשלימות התגלות השם - היפך ההשפעה הבאה באופן של אחוריים. ואזי בחשבון מילואם הם עולים כמנין '**שָׂבָע**'. כי מספר שם הוי"ה במילואו [כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י] עולה ג"כ כמנין ע"ב, ומנין השם אלקי"ם במילואו [כזה: אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם] בגימ' ש', וביחד 'שָׂבָע' - לעומת ה'רעב' הנמשך מחשבון האחוריים האמור. הרי שכאשר ההנהגה העליונה משפיעה רק בדרך אחוריים, נגרם מכך שההשפעה תהיה באופן של צמצום ח"ו, ואילו בעת שנמשך השפע באופן של פנים וגילוי הרצון, אזי יורדים ההשפעות בדרך השובע ולא לרזון, כטעם 'פותח את ידך **ומשביע** לכל חי **רצון**' (תהלים קמה, טז).

ג.

לה' הארץ ומלואה: הכרת אלוקות מתוך הבריאה

הדרן לדברי התניא בפירקין וז"ל: **ושם אלקים זה הוא מגן ונרתק לשם הוי"ה, להעלים האור והחיות הנמשך משם הוי"ה ומהוה מאין ליש, שלא יתגלה לנבראים ויבטלו במציאות, והרי בחי' גבורה זו וצמצום הזה הוא גם כן בחי' חסד שהעולם יבנה בו, וזו היא בחי' גבורה הכלולה בחסד**, עכ"ל.

צמצום שם אלקים - שלא יתבטלו הנבראים במציאות

מבואר בדבריו ז"ל שענין הצמצום וההסתר של השם אלקים המעלים ומצמצם את האור והחיות הנמשך משם הוי"ה, הוא נמשך ממדת 'גבורה שבחסד', כי בלעדי הסתר זה היו כל הנבראים בטלים במציאותם, ולא היה מקום כלל לקיומם, ורק מכח ההעלמה והלבוש של השם אלקים ['גבורה'], שהוא המגן והנרתק לאור שם הוי"ה יש מקום לבנין העולמות וקיומם ['חסד'].

בריאת העולמות - כדי שיוכלו בעלי גבול להשיג אחדות הבורא

וביתר עומק נאמר, כי השם אלקים המצמצם את אורו הבלתי-גבולי של השם הוי"ה, ונותן מקום לקיום העולמות, **הוא הגורם** שיוכלו הנבראים להשיג קצת את ענין אחדות השי"ת המתגלה בתוך הבריאה. כי הרי כל השגת ותפיסת הברואים בענין אחדות הבורא - איננה שייכת אלא בדרגת האחדות היורדת לתוך גבולי הבריאה, שהרי השגת אחדותו הפשוטה שלמעלה מכך - איננה כלל בהישג יד הנבראים.

ואכן מטעם זה עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות 'להיטיב לבריותיו', כטעם 'דרך הטוב להטיב', כי רצה הקב"ה שיוכלו גם בעלי הגבול להשיג ענין אחדותו ית', ודבר זה אי אפשר רק בתוך מקום של גבול וצמצום, לכן צמצם הוא ית' את עצמו כביכול בבריאת העולמות, אשר שם בתוך ריבוי הברואים מתגלה ג"כ אחדות הבורא, ומעתה ע"י צמצום זה יוכלו גם הנבראים לקבל קצת השגה נעלה הלזו של אחדות השי"ת היוצאת מתוך התפשטותו לתוך מקום הגבול.

'בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' ליתן שכר טוב לצדיקים'

ובענין הזה יש לפרש דברי התנא במשנה באבות (פ"ה מ"א) 'בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא להיפרע מן הרשעים שמאבדים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות'. וצריך להבין עומק כוונת התנא בזה, וכבר האריכו המפרשים בדקדוקים שונים.

'מאמר אחד' - 'בראשית', וקשה מדוע צריך ריבוי נבראים כדי להכיר את הבורא

והביאור בזה יש לומר, ש'מאמר אחד' הכוונה למאמר הראשון, בראשית ברא אלקים, שהיא בבחי' כתר - רצון, שמאמר נעלה זה הוא מאמר כללי הכולל בתוכו כל שאר העשרה מאמרות.

וכוונת התנא בקושיתו היא, שמאחר שתכלית כל בריאת העולמות בעשרה מאמרות היתה מפני שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ושיוכלו הבריות להכיר בו ולזכות לדבקות עליון, א"כ מדוע יש צורך לכל הפרטים הנמצאים בבריאה, שהרי ישנם ריבוא רבבות של נבראים היוצאים מתוך כל פרטי המאמרות, שכל אחד מורה לדרגה נוספת בענין גילוי אחדות הבורא. וכיון שלמעשה תכלית הכל הוא דבר אחד בלבד, והוא ענין דביקות הבורא והכרה באחדותו ית', הנרמז במאמר הראשון הכולל את הכל, א"כ למה נתחלק העולם לפרטים רבים בכמות גדולה שכזו.

כמו כן קשה על ריבוי המצוות שנצטווינו עליהם

וכמו כן יש להקשות קושיא זו על ריבוי המצוות שנצטווינו בהם מאת הבורא ית', הלא למעשה יש בהם כוונה אחת, והיא האמורה לעיל בענין הבריאה - שעל ידן יַשרה הקב"ה שכינתו בתחתונים, ובני ישראל שמקיימים המצוות זוכים להידבק בו על ידן. ומעתה מתעוררת ג"כ קושיא הלזו, מדוע ישנן כל כך הרבה מצוות, הלא היה די שיצוה הקב"ה על מצוה אחת בלבד, שהיא 'לדבקה בו', שהרי זו היא התכלית והמטרה של כל המצוות.

רק מכח התחלקות המאמרות אפשר להשיג אחדות ה' כראוי

ועל כל זה מתרץ התנא 'ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות', כלומר, שאי לאו שישנם ריבוי גדול של נבראים, והיינו שנתפרט גילוי אחדות השי"ת בכל כך אופני התגלויות, אזי לא היתה באה ההשגה באחדותו ית' באופן השלימות, כי לא היה אפשר לבעל גבול להשיג ענין האחדות מכח ה'מאמר אחד' הראשון בלבד, וממילא לא היתה בזה השגה גדולה לצדיקים כמו שהם זוכים עתה בהכרתם את אחדות הבורא. ועל כן שפיר הוצרך כביכול הקב"ה לברוא את העולמות בעשרה מאמרות, והיינו שנתחלק ענין האחדות בפרטים רבים, כדי שעי"ז תהיה השגת האחדות באופן השלם, ויוכלו הצדיקים לתפוס אותו בשלימות.

טעם ריבוי המצוות - לפי שבכל אחד יש טעם דבקות אחר

וכמו כן טעם ריבוי המצוות מבואר ג"כ על דרך זו, כי אכן תכלית כל עשיית המצוות היא לזכות לדביקות הבורא ולהשיג אחדותו הפשוט, אך מכל מקום הרי כל מצוה ומצוה יש בה הכרה משלה באחדות ה', ולכל מצוה יש לה טעם וצורת דבקות באופן השונה מזה של חברתה, ועל כן כדי 'ליתן שכר טוב לצדיקים' שיוכלו להשיג נועם זיו עליון בכל מצוה בבחינתה הפרטית, לפיכך הרבה לנו הקב"ה תורה ומצוות, וזיכה אותנו לקיים אותם לעשות נחת רוח לבוראנו ית', ולחזות בנועם ה'.

נקודות:

השפע הבא בהארת פנים העליון ובגילוי הרצון, הרי הוא נשפע ביד רחבה וברוח נדיבה בלא שיהיו בו שום עיכובים, וממילא נמשכת כל ההשפעה בפעם אחת בלי הפסק כלל. אולם כאשר אין ההשפעה באה רק באופן המוכרח ובלי שלימות הרצון, אזי אין היא יורדת אלא בקושי רב וכפי ההכרח ממש, ולכן מתחילה נשפע רק מעט לפי הצורך, ושוב כאשר יש צורך לתוספת השפעה

~

השם אלקים המצמצם את אורו הבלתי-גבולי של השם הוי"ה, ונותן מקום לקיום העולמות, הוא הגורם שיוכלו הנבראים להשיג קצת את ענין אחדות השי"ת המתגלה בתוך הבריאה. כי הרי כל השגת ותפיסת הברואים בענין אחדות הבורא - איננה שייכת אלא בדרגת האחדות היורדת לתוך גבולי הבריאה, שהרי השגת אחדותו הפשוטה שלמעלה מכך - איננה כלל בהישג יד הנבראים

א.
קרבן עולה להשלים את ה'אור'

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה (ו, ב).

פי' רש"י: 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס'. ובזה בא לפרש למה לא נאמר 'דַבֵּר אל אהרן' כמו שכתוב במקו"א.

ויש לרמז בזה על פי מה שהבאנו בכ"מ את דברי האריה"ק (ע"ח שכ"א פ"ב) על מה שאמרו חז"ל כי מיום שחרב בית המקדש אסור לאדם שימלא את פיו שחוק בעולם הזה (עי' ברכות לא.), שהוא מפני שבבנין בית המקדש היו מאירים **ב' פעמים 'אור'** שהוא בגי' **'שחוק'**, אבל משחרב בית המקדש נחסר א' מכל **'אור'** ונשאר רק בגי' **'בית'**, ורק לעתיד לבא הוא אומר (תהלים קכו, ב) **אז ימלא שחוק פינו**, עיי"ש.

ויש לומר כי על כך היתה באה קרבן עולה, כי **'עולה'** הוא בגי' אות **א' במילואו** (אל"ף), דהיינו אשר על ידי קרבן העולה היו **ממלאים את הא'** בענין ה'אור'. ויש לומר כי לכן לא נאמר בפרשה זו **'דבר'** אל אהרן, כי **'דבר'** הוא בגי' **'אור' חסר א'**, אלא דוקא נאמר **'צו'** אשר ביחד עם **'עולה'** הוא בגי' **'אור'** מלא. וזהו שפירש רש"י כי זירוז זה הוא מחמת חסרון כיס, כי **'חסרון כיס'** הוא בגי' **'שחוק'**, דהיינו בחי' ה'שחוק' ששייך להיות בו **חסרון**, ולכן נאמר **'צו'** להשלים את הא' החסרה.

ב.
תיקון פגם המחשבה היפך עבודה זרה

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה (ו, ב).

עוד יש לפרש במה שנזכר כאן לשון 'צו' דוקא.

ונקדים מה שאמרו חז"ל (ויק"ר ז, ג) כי העולה באה לכפר על **הרהור הלב**, ועוד איתא בגמ' (סנהדרין נו:) כי 'צו' הוא לשון של **עבודה זרה**, עיי"ש. והדברים מתאימים זה לזה, שהרי **בעבודה זרה ענש הכתוב על הרהורי הלב**, מה שלא נמצא בשאר עבירות שבהם **אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה** (קידושין לט:). ולכן כאשר מביאים קרבן עולה על **הרהור הלב** הוא כי פגם המחשבה היא שורש של **עבודה זרה**.

והענין הוא, כי אמרו חז"ל (מובא ברש"י בראשית א, א) אשר בתחלה עלה **במחשבה** לפני הקב"ה לברוא את העולם על פי **מדת הדין**, אבל כאשר עשה את העולם **במעשה** ראה שאין העולם מתקיים על פי מדת הדין ושתפו **למדת הרחמים**. והיינו אשר על פי **המחשבה** העליונה היו הנבראים צריכים להתאים את כל הנהגותיהם עם מה **שהדין מחייב**, ומי שאינו מתאים לכך ייענש על פי **מדת הדין**. אבל ראה הקב"ה בעולם **המעשה** שאין העולם מתקיים בהנהגה זו, ושיתף את **מדת הרחמים**. ויש לומר כי מזה בא הענין **שאין יכולים להגיע לידי שלימות במחשבה**, שהרי **המחשבה העליונה כביכול לא ירדה להתקיים בפועל ממש**. ולכן גם אין הקב"ה מצרף **מחשבה רעה** למעשה להעניש עליה, כי אי אפשר להגיע **לשלימות המחשבה** בעולם המעשה.

אבל הצדיקים **מתקנים את מעשיהם, ומתאימים אותם עם מה שעלה במחשבה**, כי הם משתדלים להיות ראויים על פי כל מה **שהדין מחייב**. ולכן מתקנים הצדיקים גם את **מחשבותיהם** ושומרים אותם בטהרה הראויה, שהרי הם מתאימים את **המעשים** אל **המחשבה** העליונה, ולכן הם זוכים גם **לשלימות בענין המחשבה**. וזה הוא תיקון על פגם **עבודה זרה**, כי שורש ועיקר ענין העבודה זרה הוא פגם **במחשבה**, כי הוא היפך מחשבת האמונה שהוא תיקון המחשבה. ולכן קרבן עולה הבא על **הרהור הלב**, יש בו תיקון **לשורש העבודה זרה**.

ויש לומר עוד בזה, כי כאשר הצדיקים מוצאים בעצמם חוסר שלימות בענין המחשבה, הרי זה כענין הידוע בספה"ק כי לפעמים גורמים מן השמים איזה ענין של **פגם אצל הצדיק**, והוא בכדי **שהצדיק יעלה עמו את הרשעים הפוגמים במעשיהם ברצון** ר"ל. וכך גם יש לפרש, שהצדיק בא לידי מכשול **במחשבה**, והוא עושה תשובה על כך, וזה הוא כדי שיעלה עמו את הרשעים הנכשלים **במעשה**. וזהו ענין **תרומת הדשן** הנזכרת בפרשה זו על העולה, כי החלק מן הקרבנות **שנשרף וכלה באש המזבח**, הוא החלק שבו מצליח הצדיק בעבודתו, והוא **זובח את עצמו באש של מסירות נפש להקב"ה**. אבל חלק האפר **שנשאר קיים**, מורה על החלקים **שאין הצדיק מצליח לתקן בשלימות** לפי מדרגתו, והוא בחי' החסרונות הנמשכים אל הצדיקים כנ"ל, שבא על ידי הרשעים והם נעשים אפר תחת רגלי הצדיקים. ולכן היו מניחים את תרומת הדשן **באדמת** בית המקדש, והיתה התרומה **נבלעת במקומה**. כי אפר נתקן על ידי ה'עפר' כי מה שלא יוכל להתכלל באש המזבח נתקן על ידי עפר ששייך למזבח וזהו ענין 'מזבח אדמה תעשה לי'.

ג.
תורת העולה מבחי' בינה לבחי' חכמה

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה (ו, ב).

פי' רש"י: 'אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס'.

יש לרמז בזה, כי הנה אמרו חז"ל (עוקצין פ"ג מי"ב) 'אמר רבי יהושע בן לוי, עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק **שלש מאות ועשרה** עולמות' וכו'. אכן הנה בזוה"ק (ח"ג רפח.) איתא שעתידים הצדיקים לרשת **ארבע מאות** עולמות, עיי"ש. וידוע כי הם שני מדרגות שונות, כי עיקר מילוי שם הוי"ה העולה **ע"ב** (יו"ד ה"י וי"ו ה"י) הוא **ד' היודי"ן** שבו, ואילו עיקר מילוי שם הוי"ה העולה **ס"ג** (יו"ד ה"י וא"ו ה"י) הם אותיות **יי"א"י**. וידוע כי מילוי **ע"ב** מכוון לעולם **האצילות** ולספירת **החכמה**, ואילו מילוי **ס"ג** מכוון לעולם **הבריאה** וספירת **הבינה**. ואלו הם שתי המדרגות בענין שכר הצדיקים, כי קומה שלימה של **י' פעמים ד' יודי"ן** עולה **ארבע מאות – בחי' חכמה**, ואילו קומה שלימה של **י' פעמים יי"א"י** עולה **שלש מאות ועשרה – בחי' בינה**. והנה החילוק ביניהם עולה **'כיס'**, ועל ידי הזירוז בעבודה בתאמצות ביותר יזכה לארבע מאות עולמות ולא רק לשלש מאות ועשרה עולמות, ובזה ימלאו את החסרון **'כיס'**.

ד.
הזריזות בלב צריכה התגברות מיוחדת

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה (ו, ב).

פי' רש"י: 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס'.

אמרו חז"ל (יומא כב.) 'בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם, ובזמן שהן מרובין, רצין ועולין בכבש, כל הקודם את חבירו בארבע אמות זכה וכו', וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה, התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפייס'.

ויש לומר כי מדת הזריזות שנזכרה על מצוה זו היו בה שני מדרגות, כי בתחלה היתה זריזות זו בעיקרה **זריזות גופנית**, שהיו צריכים **לרוץ במהירות** כדי לזכות במצות תרומת הדשן. ואכן פשוט הדבר כי זריזות זו היתה תלויה **בשלימות הרצון**, כי הכהן שהיה בו **רצון חזק** לתרום את המזבח, היה רץ **במהירות** יותר. אבל **עיקר הזריזות היתה זריזות במעשה**, למהר להקדים את חברו.

אבל משבאו לידי סכנה בזריזות זו, ותיקנו שיעשו פייס על הדבר, נשתנתה הזריזות ונתעלתה. כי כדי לזכות בגורל, לא היתה לכהנים שום אפשרות לעשות איזה פעולה **במעשה**, וההשתדלות היחידה שהיו יכולים לעשות בזה, הוא אך ורק **להגביר את השתוקקותם** אל המצוה, ולהתפלל ולקוות **ברצון חזק** לזכות בפייס. וזריזות זו של הגברת הרצון, היא **זריזות שצריכים לה התאמצות מיוחדת**. וזהו שאמר רבי שמעון שצריכים לזרז ביותר כאשר **יש חסרון כיס**, כי **הגוף** נחשב כלי ו'כיס' לנשמה [ואכן 'גוף' עה"כ עולה 'כיס']. וכאשר היתה הזריזות תלויה במעשה, לא היו צריכים כל כך להתאמץ בפנימיות, כי היה 'כיס' וכלי חיצוני לזריזות זו. אבל מאחר שנשתנה הדבר ויש כאן **'חסרון כיס'**, צריכים ביותר **להתגבר ולהזדרז לחזק את הרצון וההשתוקקות הפנימית**.

ה.
חוק הפרה אדומה בבחי' ספירת החכמה

לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש (יוצרות לשבת פרה).

יש להבין מה זאת שנכללו כאן שני הפכים בנושא אחד, ואם הפרה מיועדת לטהרה איך היא יכולה לגרום טומאה כלל.

אלא י"ל דהנה הפרה באה לטהר **מטומאת מת** [שהיא הטומאה הגדולה ביותר, ונחשבת ראש לכל הטומאות], ועליה נאמר (איוב ד, כא) **ימותו ולא בחכמה**, דהיינו שהמיתה היא בחי' **הסתלקות החכמה**. והיינו לפי שנאמר (קהלת ז, יב) **החכמה תחיה** בעליה, אשר החכמה היא בחי' **חיים** וגם בגי' 'חכם', ולכן המיתה נחשבת להסתלקות החכמה. וא"כ **הטהרה** מטומאת **המת** היא ע"י המשכת אור החכמה המשפיעה **חיות**, ובזה נתקן פגם המיתה.

וזהו סיבת מה שלא קיבלנו את טעם מצות פרה אדומה, כי החכמה היא בחי' המושכלות הראשונות שהם הנחות פשוטות של המציאות ע"פ שכל **בלי טעמים** [ולכן **חכמה** נוט' **כח מה**, שהוא הכח להשיג את עצם המציאות], ואילו הטעמים לכל דבר הם כבר בחי' ספירת הבינה. ולכן מצות פרה אדומה שהיא בחי' חכמה, היא נעלית מהשגת הטעמים.

והנה ספירת **החכמה** נחשבת בפשטות להתחלת מנין הספירות [וכן נראה בפשטות מלשון הספר יצירה], אכן ידוע ע"פ הזוה"ק כי בפנימיות הדברים נחשבת ספירת **הכתר** כהתחלת הספירות. וטעם הדבר בפשטות הוא, כי החכמה היא ענין הנחות היסוד אשר עליהם מיוסדת כל הבריאה, ולכן בפשטות הרי היא נחשבת לראשית המציאות [וכן תרגם הירושלמי על 'בראשית' דהיינו 'בחכמתא']. אכן בפנימיות הדברים אין היא נחשבת לראשית האמיתית, לפי שכל הנחות אלו אינן מוכרחות מצד עצמן כלל, אלא הן תלויות במה שכך עלה **ברצון** השי"ת בבריאת העולם. וא"כ אין החכמה הראשית של המציאות, אלא ספירת **הכתר** שהיא בחי' הרצון העליון היא הראשית האמיתית.

ובזה נבחנת החכמה האמיתית מן הקלי' הסובבת אותה, כי **חכמה הקשורה ומיוחדת אל הביטול לרצון העליון הרי היא חכמה של קדושה**, אבל אם מתייחסים אל החכמה **כדבר העומד לעצמו בלי ביטול אל הרצון העליון** ח"ו, **הרי היא חכמה של חול** כחכמת יון וכדו' אשר הן היפך הקדושה. וא"כ מה שנתבאר כי ענין החכמה הוא בחי' **חיות וטהרה**, הוא רק בחכמה של קדושה המיוחדת **בשורש החיות** שהוא הרצון העליון [ולכן **'תטהרו'** הוא בגי' **'כתר'** כידוע]. ואילו החכמה של חול היא ממש ההיפך מזה, ואדרבה **היא הגורמת טומאה והעדר החיות**, שהרי היא מפסיקה את ראשית המציאות מהשפעת החיות האמיתית של רצון העליון. ולכן היוונים **טימאו** את כל **השמנים** שבהיכל (שבת כא:), **כי שמן הוא בחי' חכמה** כידוע (מנחות פה:), והיוונים בחכמת החול שלהם **טימאו את החכמה** וניתקוה משורשה.

וענין הפרה אדומה היא המשכת החיות ע"י בחי' חכמה כנ"ל, ולכן יש בה שני הפכים אלו של 'לטהר טמאים ולטמא טהורים'. כי החכמה תלויה ועומדת אם מקבלים אותה כנכון, כי אילו ימשיכוה באופן הראוי עם ביטול אל הרצון העליון בבחי' **החכמה מאין תמצא** (איוב כח, יב), הרי היא ממש **שורש החיות והחכמה תחיה** בעליה כנ"ל. אבל אם נוטלים אותה בעצמה בלי הביטול אל הרצון העליון, הרי הוא שורש הפירוד והטומאה ח"ו. [וכך אי' בספה"ק חובות הלבבות (שער יחוד המעשה פרק ה) "כי החכמה כשמנהיגים אותה על דרכה, תהיה רפואה לכל מדוה. וכשנוטים בה מנתיבתה, תהיה מדוה כולל שאין לו רפואה ולא ארוכה"]. ולכן מצינו ביוונים (ב"ר ב, ד) שאמרו 'כתבו לכם על **קרן השור** שאין לכם חלק באלקי ישראל' ח"ו, דהיינו שלקחו את ענין הפרה אדומה בעצמה שהיא בחי' חכמה כנ"ל, והפכוה ל'קרן השור' שאין לו ביטול להקב"ה ח"ו.

ועל כך אמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ז, כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ופירשו חז"ל (יומא יד.) שזה עולה על פרשת פרה אדומה, והיינו שביקש שהמע"ה להשיג את טעמי פרה ולא נתגלו לו. כי אכן סוד הפרה הוא בחי' ספירת החכמה, אבל היא צריכה להיות בביטול גמור לרצון העליון, ואילו כאשר 'אמרתי אחכמה' שלפי רום מדריגתו היה נחשב לו כחסרון קצת בענין הביטול, אזי התגלה לו כי היא 'רחוקה', וא"א להשיגה, כי היא תלויה אך ורק בחכמה התלויה ובטלה אל הכתר הוא הרצון העליון.

מנהג אבותינו בידינו:

חסידות האט ארייגעברענגט א חביבות צו 'מנהגים'

א. להתענג בתענוגים: 'מנהגים' זענען מוסיף תענוגים אין עבודת ה'

מנהגים איז בעיקר אויסצודרוקן אונזער גליקליכקייט מיט אידישקייט | **א מנהג ווייזט אז ער זוכט ווי מער צו פארברייטערן די מצוה** | אויב מען מאכט מנהגים פאר א 'חוב' – פארלירט עס די מטרה | **יעדער נפש זוכט עפעס לוקסוס** | אייגענע מנהגים זענען ווי לוקסוס אין אידישקייט | **דוגמא: א 'שיעור קבוע' אין א געוויסן ספר** | דוגמא:ווארטן אויף א שיינע לבנה | **דוגמא: צולייגן נאך א פאָר מינוט 'מחול על הקודש'**

ב. כרצון איש ואיש: יעדער מענטש דארף זיך מאכן אייגענע מנהגים לויט זיין נפש

צדיקים האבן געהאט הויכע ענינים אין זייערע מנהגים | **חסידים האבן נישט געוואוסט די טעמים דעריין** | זיי האבן אים נאכגעטון – צוליב 'התקשרות לצדיק' | **דורכן התקשרות האט מען באקומען אביסל פון זיין אור** | יעדער איד האט 'נקודת צדיק' | **ער דארף אויך אליינס מוסיף זיין זיינע מנהגים** | קודם זאל ער דורכלערנען דעם ענין המצוה | **דערנאך וועט ער שפירן צי עס רעדט עפעס ספעציעל צו אים** | ער גיבט ארויס זיין הרגש – דורך דעם מנהג | **אמאל גייט עס פארקערט: ער נעמט אריין דעם הרגש – דורך דעם מנהג** | דער 'לב טוב' האט מנהגים פון חסד | **דער 'דאווענער' האט מנהגים פון השתפכות הנפש** | דער 'קדוש' האט מנהגים אין עניני קדושה | **דער 'קנאי' האט מנהגים פון 'הבדלה מחוקות הגוי'** | יעדער האט זיין נקודה אין עבודת ה'

ג. בסתר המדרגה: ביי חסידים איז די נסתר'דיגע וועלט א לעבעדיגע 'מציאות'

א בעל מוסר לייגט צו בלויז הוספות אין מדות אדער חומרות אין הלכה | **דער חסיד לייגט צו ענינים פון 'עולם הסוד'** | דער חסיד לעבט כסדר אין סוד | **ער גלייבט אז ער געפונט זיך אין א וועלט וואס איז א שטיק 'אור אלקי'** | דער גשמיות איז בלויז א 'לבוש' פארן רוחניות | **דער שולחן ערוך שרייט דאס אויך אויס** | דוגמא: שלא יראה הפת בשתו | **ברויט איז נישט קיין ברויט און וויין איז נישט קיין וויין** | אלעס איז שמות און אורות | **כלל גדול: אן עובד ה' טוט גארנישט אן קיין כונה** | דוגמא: זיך ארייגלייגן אייגענע כוונות אין מקוה | **ער טובל'ט זיך פאר די דריי תפלות** | ער טובל'ט זיך פאר יעדן סדר אין ישיבה | **אויב מען גלייבט אז אלעס איז העכער – איז מען טאקע העכער**

א.

להתענג בתענוגים: 'מנהגים' זענען מוסיף תענוגים אין עבודת ה'

'דרך החסידות' האט געמאכט אן עסק פון מנהגים

איינע פון די פרטים אינעם 'דרך החסידות', איז דער ענין פון 'מנהגים', וואס א חסיד לייגט צו אייגענע הוספות - מער פון וויפיל ער איז מחויב; ווי מען האט געזען ביי חסיד'ישע אידן אין אלע דורות, אז זינט **חסידות איז אויפגעקומען, איז צוגעקומען אזויפיל 'מנהגים' און 'ענינים' - יעדע חסידות מיט זיין מנהג און דרך**. מען וועט עס אביסל אויסשמועסן דעם ענין דערפון.

דעם חתם סופר'ס טענה אויף איינפירן נייע מנהגים

עס איז פארהאן א באקאנטע תשובה (או"ח תשובה קצז) וואס דער חתם סופר האט געשריבן צום ישמח משה, בנוגע די אלע מנהגים פון חסידים. דער חתם סופר שרייבט דארט: דער ענין פון 'חסידות' באלאנגט, אז דער 'בעל נפש' זאל מחדש זיין זיינע אייגענע מנהגים און הידורים, לויט ווי ער פארשטייט און לויט זיין מדרגה. אבער איינמאל עס ווערט אזא חיוב פון א 'קהלה', אז די דאזיגע קהלה זענען 'חסידים' און זיי פירן זיך מיטן 'מנהג' פון חסידים - איז דאך אויס 'חסידות'! עס ווערט צוריק ווי א מנהג וואס איז מחייב יעדן איינעם! נו, אויף דעם האבן מיר שוין א שולחן ערוך, וואס דארט שטייט שוין אלע מנהגים פאר כלל ישראל, און מען דארף נישט גרעסער מאכן דעם שולחן ערוך.

חסיד'ישע מנהגים זענען אן אייגענע נדבה - נישט בתורת 'חובה'

ביי חסידים האט מען טאקע געהאלטן, אז עס איז יא פארהאן אזא זאך ווי חסיד'ישע מנהגים וואס צדיקים האבן איינגעפירט (ווי מען וועט שפעטער מסביר זיין דעם ענין), אבער ביסודן של דברים איז זיכער, אז קיינער קריגט זיך נישט אויפן יסוד וואס דער חתם סופר האט אוועקגעשטעלט. ווייל דער עיקר ענין פון צולייגן מנהגים, חומרות און הידורים - איז דוקא ווען עס קומט נישט בתורת 'חיוב' - נאר בתורת 'נדבה'. **ער זאל נישט האבן קיין שום דרוק פון זייטיגע מענטשן, אז ער 'מוז' עס טון, נאר ער זאל עס טון ווייל ער אליינס 'וויל'** עס טון.

לוקסוס איז נישט אפגעפרעגט - די שאלה איז נאר 'וואו'

דער וויז'ניצער רבי דער ישועת משה זצ"ל האט אמאל געזאגט א דרשה שבת נאכמיטאג אין בארא פארק - ער איז נאך דעמאלט נישט געווען רבי - נאר רב אין שיכון וויזניץ. האט ער אזוי געזאגט צו די בארא פארק'ער אידן: "איך בין נישט קעגן 'מותרות'! **פארקערט, איך האב ליב מותרות, און איך אליינס לעב אין מותרות! למשל, פרייטאג נאכמיטאג פארגין איך זיך צו לערנען אן איבריג שטיקל 'מאור עינים'**, דאס איז ביי מיר 'מותרות'! איך האב נאר פיינט די אמעריקאנער מותרות, אבער דער מושג פון מותרות איז נישט אפגעפרעגט ביי מיר!". דאס איז א טיף ווארט און אן 'אמת גמור'.

די טבע פון א מענטש איז: ער זוכט 'הוספות' און תענוגים

מען קען נישט זאגן פאר א בחור: "זוך נישט קיין תענוגים", ווייל עס איז קעגן די יצירה פון א מענטש. יעדער מענטש איז באשאפן געווארן מיט א תכונה צו זוכן תענוגים! יעדער מענטש זוכט 'חיות', ער זוכט צו מוסיף זיין א טעם אין לעבן, ער זוכט צו שטייגן ווייטער און ווייטער. חסידות זאגט אבער פארן בחור: "זוך נישט קיין לעכערליכע תענוגים! דו קענסט דאך לעבן אין אידישקייט! געב זיך נאך א תענוג, און מאך זיך א שטארקן שיעור קבוע אין חסידות! **מאך זיך א נייער מנהג, אז יעדן פרייטאג נאכמיטאג זיצטו א שעה צייט און דו שווימסט אין מאור עינים! דאס איז דיין ספר פון פרייטאג נאכמיטאג!** דו וועסט עס דורכלערנען פון דעקל צו דעקל, איינמאל און נאכאמאל, ביז עס וועט אריין גיין אין דיינע ביינער אריין און עס וועט ווערן א חלק פון דיין עצמיות! און ווען איינער וועט דיר פרעגן פשט אין דעם שיעור, וועסטו אים ענטפערן: "עס איז א 'מנהג'!". און ווען ער וועט פרעגן: "וואו ווערט אראפגעברענגט אזא מנהג?", וועסטו אים ענטפערן: "עס שטייט נישט אין ערגעץ! עס איז 'מיין מנהג'! דאס האב איך זיך אליינס פארגינען! אנדערע בחורים האבן א מנהג, אז ווען עס שמעקט אים נישט אזוי דער פרישטאג וואס מען גיבט אין ישיבה - איז ער 'מהדר' צו גיין אין דעם בעסטן בעקערי, און קויפן דארט א פיינעם דעניש... נו, איך האב א מנהג צו מהדר זיין אין אנדערע זאכן!".

א תענוג פון האבן א שיינע לבנה ביי קידוש לבנה

רבי איציקל פון פשעווארסק זצ"ל פלעגט האבן א מנהג צו מהדר זיין, צו מאכן 'קידוש לבנה' אויף א שיינע לעכטיגע לבנה. און טאמער איז נישט געווען קיין שיינע לבנה - פלעגט ער אריינלייגן אסאך געלט אין רבי מאיר בעל הנס פושקע, מיט א תפלה אז עס זאל זיין א שיינע לבנה. אמאל איז ער געשטאנען אינדרויסן און געווארט אויף א שיינע לבנה; ווי ער האט ליב געהאט. רופט זיך אָן דארט א איד צו רבי איציקל: "רבי, עס איז דאך שוין דא א לבנה! וואס איז שלעכט?". האט אים רבי איציקל געגעבן א זאג: "דו האסט ליב שיינע מעבעל? איך האב ליב א שיינע לבנה!". דאס הייסט, אז פונקט ווי אנדערע נעמען זייער חיות אין לעבן פון שיינע מעבל - האט ער גענומען חיות פון מאכן 'קידוש לבנה' - אויף א שיינע לעכטיגע לבנה.

וויבאלד ער האט אזוי ליב די מצוה - וויל ער עס מער אויסברייטערן

דער עיקר טעם אויף די אלע חסיד'ישע מנהגים 'באופן כללי' - נאך איידער מען וועט ארייגיין אינעם טעם פון יעדן מנהג בפרטיות - הייבט זיך עס אָן פונעם יסוד וואס מען האט אסאך איינגעפרעגלט ביי חסידים, אז תורה און מצוות איז א 'זכיה' און נישט קיין 'חיוב' (ווי גערעדט אין גליון קע באריכות), וואס דערפאר זענען ערליכע אידן געווען רגיל צו צולייגן זייערע אייגענע הוספות און הידורים אין עבודת ה', כדי ארויסצוגעבן דערמיט זייער 'שמחת הנפש' - וואס זיי האבן זיך געשפירט איבערגליקליך

נקודות:

דער עיקר ענין פון צולייגן מנהגים, חומרות און הידורים – איז דוקא ווען עס קומט נישט בתורת 'חיוב' – נאר בתורת 'נדבה'. ער זאל נישט האבן קיין שום דרוק פון זייטיגע מענטשן, אז ער 'מוז' עס טון, נאר ער זאל עס טון ווייל ער אליינס 'וויל' עס טון

נקודות:

חסידות זאגט אבער פארן בחור: "זוך נישט קיין לעכערליכע תענוגים! דו קענסט דאך לעבן אין אידישקייט! געב זיך נאך א תענוג אין עבודת ה'!
און אויב איינער וועט דיר פרעגן פשט אין דעם, וועסטו אים ענטפערן: "עס שטייט נישט אין ערגעץ! עס איז 'מיין מנהג'! דאס האב איך זיך אליינס פארגינען!
אנדערע בחורים האבן א מנהג, אז ווען עס שמעקט אים נישט אזוי דער פרישטאג וואס מען גיבט אין ישיבה – איז ער 'מהדר' צו גיין אין דעם בעסטן בעקעריי, און קויפן דארט א פיינעם דעניש...
נו, איך האב א מנהג צו מהדר זיין אין אנדערע זאכן...

מיט אידישקייט! דורך די חסיד'ישע מנהגים - האט זיך אויסגעדרוקט די שמחה און חיות וואס דער חסיד שפירט אין אידישקייט! ווייל ווען איינער לעבט אריין אין א געוויסע זאך - קען ער זיך נישט געזעגענען דערפון, נאר ער וויל טון נאך און נאך. צום ביישפיל: **ווען איינער שפירט א ליכטיגקייט אין שבת קודש - קען ער נישט דאווענען מעריב ממש ביים זמן, נאר ער וויל מוסיף זיין נאך און נאך 'מחול על הקודש', ער וויל נאך אביסל אריינציען קדושת שבת.** און אזוי מיט יעדע מצוה וואס א מענטש ווערט באלאכטן דערמיט - לייגט ער צו הוספות און הידורים דערצו, כדי צו מאכן גרעסער די מצוה.

ב.

כרצון איש ואיש: יעדער מענטש דארף זיך מאכן אייגענע מנהגים לויט זיין נפש

יעדער מנהג האט א פרטיות'דיגן טעם

אויסער דעם כלליות'דיגן טעם אויף די חסיד'ישע מנהגים - וואס דערמיט דרוקט זיך אויס דעם כלליות'דיגן 'חיות' און 'שמחה' אין אידישקייט - איז אויך פארהאן פרטיות'דיגע טעמים אויף יעדן חסיד'ישן מנהג באזונדער - וואס דערמיט האט מען אויסגעדרוקט געוויסע פרטיות'דיגע ענינים.

בלשון רבו: א חסיד האט זיך געפירט ווי זיין רבי'ן

מען וועט קודם אויסשמועסן דעם טעם, פון דאס וואס חסידים פלעגן נאכמאכן דעם רבי'נס מנהגים, ביז עס איז שוין געווארן ווי א חלק פון יעדע חסידות, אז דא פירט מען זיך אזוי און אינעם אנדערן חסידות פירט מען זיך אזוי. אודאי איז דאס נישט דער עיקר חסידות, און מען קען זיין אן אמת'ער חסיד - אפילו אויב מען פירט זיך אנדערש ווי דער רבי, אבער אזוי איז געווען איינגעפירט, אז חסידים גייען אינעם דרך פונעם רבי'ן. כדי צו פארשטיין דעם ענין פון זיך פירן ווי דער רבי - מוז מען נאכאמאל איבער'חזר'ן אין קורצן דעם ענין פון 'התקשרות לצדיק'.

א צדיק אמת איז אן עכטער 'איד'

אין פסוק שטייט (ישעיה ס, כא): "וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים" - יעדער איד דארף זיין א צדיק אמת. **ווייל די ריכטיגע צורה וויאזוי א איד דארף אויסצוזען, איז ווי די צורה פון א צדיק אמת, וואס ביי יעדע תנועה וואס ער מאכט - האט ער אינזין צו ממלא זיין דעם רצון ה' און טון א נחת רוח פארן אויבערשטן!** יעדע זאך וואס ער טוט - איז בלויז מיטן רבונו של עולם! נישט נאר זיין לערנען און דאווענען, נאר אויך זיין עסן און זיין שלאפן, זיין רעדן און זיין צוהערן - איז אלעס אָן קיין שום היסח הדעת פונעם 'שויתי ה' לנגדי תמיד'! און א צדיק וועלכער איז אויף נאך א העכערע מדרגה, איז מכוון די ריכטיגע 'כוונות' וואס מען דארף אינזין האבן ביי יעדע זאך, ער לעבט מיט א דבקות פון 'יחודים' און 'שמות', און ער איז ממש 'מייחד יחודים' ביי יעדע זאך וואס ער טוט און ביי יעדן דיבור וואס ער רעדט.

דורך 'התקשרות' צום צדיק - ווערט מען ווי א חלק פון אים

די גמרא זאגט (סוכה מה:): "ראיתי בני עלייה והן מועטין" - צדיקי אמת זענען ממש 'יחידים', און רוב וועלט זענען נישט זוכה צו זיין אין דער מדרגה פון א צדיק - וואס דאס איז די עכטע צורה וויאזוי א איד דארף אויסצוזען. דעריבער האט מען געוואוסט ביי חסידים, אז מען קען האבן א געוויסן נאנטן קשר צו א צדיק אמת - וואס דעמאלט ווערט עס גערעכנט ווי גלייך ער איז א 'חלק' פונעם צדיק אמת. ווייל בעצם איז גאנץ כלל ישראל איין 'כלל', און **דער צדיק דינט דעם רבונו של עולם 'בשם כל ישראל' - ער טוט עס נישט אלס א מענטש פאר זיך, נאר ער קומט אין נאמען פון גאנץ כלל ישראל! ער פארטרעט יעדן איד אין כלל ישראל! און ווי נענטער מען איז מקושר צום צדיק - אלץ מער שייכות האט מען צו זיין עבודה** וואס ער טוט. ווייל כאטש ער טוט עס אין נאמען פון גאנץ כלל ישראל - דאך איז פארהאן פארשידענע מדרגות וויאזוי מען איז מקבל די קדושה פונעם צדיק; ווי דער תניא שרייבט (פ"ג), אז די וועלכע זענען מער מקושר צום צדיק, זענען מקבל די ערשטע און עס גייט 'דרך הפנים', און די וועלכע זענען נישט אזוי מקושר, זענען מקבל שפעטער און עס גייט 'דרך אחוריים'.

והלכת בדרכיו: זיך מדמה זיין צום צדיק'ס מנהגים

איינע פון די וועגן פון 'התקשרות לצדיקים' איז, דורכן טון די מנהגים פונעם צדיק. אודאי זענען פארהאן נאך פארשידענע אופנים וויאזוי מען קען זיין מקושר צו צדיקים; ווי דורך לערנען זייערע תורות, זיך אפלערנען פון זייערע דרכים, האבן 'אמונת צדיקים' וכדומה. אבער עס איז אויך דא א מקום פאר אזא סארט 'התקשרות' - דורכן זיך פירן ווי דער רבי פירט זיך. ווייל **יעדער צדיק האט זיך געהאט זיינע אייגענע מנהגים וואס ער האט מהדר און מוסיף געווען אין עבודת ה' - לויט זיין שורש נשמה און לויט זיינע העכערע ענינים.** דעריבער, דורכדעם וואס מען פירט זיך מיט די מנהגים פונעם רבי'ן, באקומט מען א נענטערן שייכות מיט זיינע 'עבודות', וואס דורכדעם איז זיך די קדושה פונעם צדיק מער מתפשט אויף אים, און ער ווערט מער דערהויבן און באלאכטן דורכן צדיק'ס עבודת ה'.

דער צדיק האט ארויסגעזאגט אז דער זופ איז גוט...

מיין זיידע איז געווען א פארצייטישער חסיד'ישער איד, און ער איז געווען אסאך ביים אמשינוב'ער רבי'ן רבי שמעון'לע זצ"ל. האט ער פארציילט, אז מען האט אמאל געטיילט דארטן פארן עולם עפעס א געוויסער סארט זופ, און רבי שמעון'לע איז דאך געווען זייער גרויס אין 'אהבת ישראל', האט ער געזאגט פארן עולם: "עסט אידן, עסט אידן, עס איז גוט!". זינט דעמאלט פלעגט מיין זיידע בעטן אז מען זאל מאכן דוקא דער סארט זופ, ווייל ער האט געהערט פון א צדיק אז דער זופ איז גוט... דאס איז א דוגמא פון א מנהג פון א חסיד'ישער איד, וועלכע איז געבויעט אויף א פשוט'ע 'התקשרות לצדיקים'. ער האט געהאט א שטיקל הרגש וואס דאס מיינט א צדיק, און אויב איז יצא מפי הצדיק אז דער זופ איז גוט - איז דאס שוין גענוג מחייב דאס מחשיב צו זיין.

יעדער איד האט א 'נקודת צדיק' וועלכער וויל מוסיף זיין

וויבאלד מען האט מסביר געווען, אז די גרויסקייט פונעם צדיק איז בלויז זיין 'קדושת ישראל' - וואס ער האט שטארק אויסגעארבעט און ארויסגעברענגט 'מכח אל הפועל', דערפאר איז קלאר, אז **יעדער ערליכער איד האט אויך עפעס א 'נקודה' פון 'קדושת צדיק' - וואס ער האט ארויסגעברענגט מכח אל הפועל - לויט זיין דרגא.** און פונקט ווי דער צדיק האט אויף א גרויסן אופן זיין הרגש - וואס ער שפירט לפי שורש נפשו - אז ער וויל צולייגן נייע הוספות און מנהגים, אזוי האט אויך יעדער איד - בפרט אויב ער איז מקושר צו א צדיק - זיין הרגש אויף א קלענערן אופן, וואס ער שפירט א רצון צו געוויסע פרטים - וואו ער וויל זיך אויסברייטערן און צולייגן אייגענע הוספות.

נאכן לערנען איבער א מצוה - קען זיך אנטוויקלען א ספעציעלע געפיל דערצו

געווענליך זענען רוב מענטשן נישט אויף דער דרגא פון שפירן א געפיל צו א מצוה - פון זיך אליינס. נאר עס קומט ערשט נאכן וויסן אביסל דעם תוכן און משמעות פון דער מצוה. ווען א איד לערנט ספרים וואס זענען מסביר די הלכות פון דער מצוה, די ענינים פון דער מצוה, און פארשידענע זאכן ארום די מצוה, ביז **ער האט אביסל ארויס די כוונה העליונה - וואס דער רבונו של עולם וויל האבן מיט דער מצוה, וועלכער סארט ענין דארף זיך אפטון ביי דער מצוה וכדומה - קען ער דעמאלט אנהייבן שפירן א געפיל צו געוויסע מצוות - מער ווי צו אנדערע מצוות!** ער שפירט אז דער געוויסער פרט אין עבודת ה' רעדט צו אים זייער שטארק, עס שיינט אים און באלייכט אים! און דעמאלט ערוועקט זיך אין אים א רצון צו מוסיף זיין אייגענע הידורים און מנהגים דערין.

דער בעל נפש זוכט ארויסצוגעבן זיין ספעציעלן הרגש דורך אן אייגענעם מנהג

דער מסילת ישרים דא אין פרק יט, רעדט ארום א גאנצן שמועס איבער דעם ענין פון מנהגים 'לפנים משורת הדין', און ער ברענגט צו דערויף פארשידענע מנהגים וואס די אמוראים האבן זיך נוהג געווען. למשל, רבי אלעזר בן שמוע האט געזאגט (מגילה כז:): "מימי לא עשיתי קפנדריא לבית הכנסת" - איך האב קיינמאל נישט גענוצט דעם בית הכנסת אלס דורכגאנג. דאס איז געווען זיין אייגענער מנהג וואס ער האט אליינס מחדש געווען. ווייל ער האט געפילט ביי זיך א ספעציעלן הרגש צו 'קדושת בית הכנסת', דעריבער האט ער אליינס צוגעלייגט א חומרא בתכלית הזהירות, קיינמאל נישט צו מאכן דעם בית הכנסת פאר א דורכגאנג, ווייל עס איז נישט אזא כבוד פארן בית הכנסת. דאס איז בלויז א דוגמא פאר **'בעלי נפש' וועלכע האבן אן אייגענעם הרגש אין אידישקייט און זיי ווילן אויסדרוקן אט דעם הרגש - זאלן זיי זיך מרגיל זיין מיט אייגענע מנהגים, וועלכע וועט זיי מאכן נאך ליכטיגער דערין און וועט זיי ארויפטראגן ממדרגה למדרגה.** אזוי אויך איז אמאל פארהאן, אז דער 'בעל נפש' שפירט פונדערווייטנס, אז אין דעם פרט פון עבודת ה' - ליגט א געוואלדיגן אור פאר זיין נפש, אבער עס שטייט ווייט פון אים און ער קען עס נישט דערטאפן. דעריבער נעמט ער אויף זיך אייגענע הוספות דערין, כדי אז דורך די מעשים זאל זיך אויפוועקן ביי אים דער הרגש דערצו.

נישט אלע מנהגים רעדן צו אים - נאר בלויז דאס וואס האט שייכות מיט זיין שורש נשמה

אמאל קען אויך זיין, אז א מענטש זעט ביי

איינעם א געוויסן מנהג, אדער ער זעט עס אין א ספר, און עס געפעלט אים, און ער נעמט עס אָן. כאטש וואס **בעצם דארף מען נישט אננעמען יעדן מנהג וואס מען זעט אין א ספר - דאך שפירט דער מענטש, אז דער מנהג רעדט צו אים! עס געפעלט אים דער מנהג! עס איז א שיינער מנהג!** דאס ווייזט, אז דער מנהג איז צוגעפאסט צו זיין טעם און צו זיין חיות, און דערפאר איז עס טאקע זייער חשוב, אז ער זאל אנהאלטן דעם מנהג און עס מקיים זיין מיט א חיות.

געוויסע סארט מנהגים זענען הוספות אין 'מדות טובות'

עס זענען אויך פארהאן געוויסע מנהגים וועלכע זענען נישט קיין 'חומרא' אדער 'הידור' אין א געוויסע 'מצוה', נאר עס איז א הוספה צו א געוויסע 'מדה טובה'; געוויסע מנהגים ברענגען ארויס די מדה פון 'השתפכות הנפש' צום אויבערשטן און געוויסע מנהגים ברענגען ארויס די מדה פון 'חסד', געוויסע מנהגים ברענגען ארויס די מדה פון 'שמחה' און געוויסע מנהגים ברענגען ארויס די מדה פון 'אהבת ה'', געוויסע מנהגים ברענגען ארויס די מדה פון 'קדושה' און געוויסע מנהגים ברענגען ארויס די מדה פון 'הבדלה בין ישראל לעמים'. מען וועט אנכאפן עטליכע דוגמאות פון די סארט מנהגים - וועלכע זענען געבויעט אויף מדות טובות.

א מנהג פון טיילן קאווע פאר אידן...

א מענטש מיט א גוט הארץ, מאכט זיך א מנהג פון גמילות חסד: אידן קומען אין בית המדרש און זיי לערנען פארן דאווענען, מאכט ער זיך א מנהג פון פריינטליכקייט אין אהבת התורה, און ער גייט צו צו יעדן איד, און ער פרעגט אים מיט א שמייכל: "אפשר קען איך דיר מכבד זיין און ברענגען א קאווע?". און אזוי גייט ער ארום און טיילט קאווע פאר לומדי תורה. דאס איז א דוגמא פון א שיינער מנהג פון חסד, וואס דער 'איש טוב' איז עס אליין מחדש.

א מנהג נישט צו דורכלאזן א טאג אָן טון א חסד פאר א איד

א צווייטער איש חסד מאכט זיך א מנהג: "איך בין מקבל אויף מיר בלי נדר, אז יעדן טאג מוז איך טון א חסד מיט א איד! נישט קיין חילוק צי א גרויסע טובה אדער א קליינע טובה - אבער עפעס א טובה מוז איך טון פאר א איד! עס וועט נישט דורכגיין קיין טאג - וואס איך וועל נישט טון קיין טובה פאר א איד! אָן דעם איז דער 'טאג' נישט קיין 'טאג'!".

א מנהג זיך אויסצוגיסן דאס הארץ פארן רבוש"ע מיט פארשידענע תפלות

א מענטש וועלכער האט א געשמאק אין 'עבודת התפלה', מאכט זיך א מנהג צו זאגן יעדן אינדערפרי נאך ברכת התורה א פּאָר געשמאקע תפילות צום אויבערשטן; ער זאגט די קורצע תפילה פונעם אר"י הק': "קל אלקי הרוחות". ער זאגט 'קל מסתתר' - וועלכע האט אין זיך אלע 'עשר ספירות'. ער זאגט די תפלה פונעם 'אור לשמים'. ער זאגט א פּאָר קאפיטלעך תהלים. ער רעדט זיך אויס צום אויבערשטן יעדן טאג אויף אידיש פּאַר פינף מינוט, און ער זאגט: "רבונו של עולם, איך בעט דיר אז איך זאל מצליח זיין אין דעם היינטיגן טאג! איך זאל האבן א חשק צום לערנען און איך זאל פארשטיין דאס לערנען! דאס דאווענען זאל מיר גיין גוט! העלף מיר, אז איך זאל זיך קענען היטן דעם דיבור! איך זאל נישט האבן קיין מניעות! איך זאל חס ושלום נישט זינדיגן!". אזוי בעט ער זיך ווי א קליין קינד צום רבונו של עולם פאר פינף מינוט א טאג, וכדומה. דאס איז א דוגמא פון א ליכטיגער מנהג פון 'השתפכות הנפש'. דאס זענען בלויז דוגמאות, ותן לחכם ויחכם עוד.

מנהגים ברענגט אז אידישקייט זאל זיין לעבעדיג און פריש

איינמאל א מענטש האט זיינע מנהגים - וועט ער שטייגן און שטייגן. זיינע מעשים וועלן מעורר זיין די כוונה, און זיין כוונה וועט מעורר זיין די מעשים. און **זיין גאנצע אידישקייט וועט באקומען אן אנדערע צורה, עס וועט זיין א ליכטיגע אידישקייט פול מיט חיות, און עס וועט אים מאכן פאר אזא איינער וועלכער איז 'כל כולו' אריינגעטון אין עבודת ה'.**

ג.

נקודות:

דער 'לב טוב' האט זיך געמאכט א מנהג: "איך בין מקבל אויף מיר בלי נדר, אז יעדן טאג מוז איך טון א חסד מיט א איד! נישט קיין חילוק צי א גרויסע טובה אדער א קליינע טובה – אבער עפעס א טובה מוז איך טון פאר א איד! עס וועט נישט דורכגיין קיין טאג – וואס איך וועל נישט טון קיין טובה פאר א איד! אן דעם איז דער 'טאג' נישט קיין 'טאג'

~

איינמאל א מענטש האט זיינע מנהגים – וועט ער שטייגן און שטייגן. זיינע מעשים וועלן מעורר זיין די כוונה, און זיין כוונה וועט מעורר זיין די מעשים. און זיין גאנצע אידישקייט וועט באקומען אן אנדערע צורה, עס וועט זיין א ליכטיגע אידישקייט פול מיט חיות

בסתר המדרגה: ביי חסידים איז די נסתר'דיגע וועלט א לעבעדיגע 'מציאות'

דער חילוק צווישן די חסיד'ישע מנהגים ביז צו די מוסר'דיגע מנהגים

עס איז פארהאן פארשידענע מנהגים ביי חסידים, וועלכע זענען נישט געבויעט אויף קיין נגלה'דיגע מושגים, נאר אויף נסתר'דיגע מושגים; ווי למשל: גיין אין מקוה פארן דאווענען - צו באקומען א 'תוספת טהרה'. דאווענען 'נוסח ספרד' - ווייל דאס שטימט מיט די כוונת האר"י, וכדומה. **די וואס האבן נישט קיין שייכות מיט פנימיות התורה וואלט קיינמאל נישט צוגעלייגט הוספות אין אזעלכע סארט נושאים וואס ער פארשטייט נישט מיטן שכל**, גענוג אז ער דארף גלייבן דערין, אבער נאך מוסיף זיין דערצו? דאס קומט שוין בכלל נישט אין באטראכט. **אבער א חסיד'ישער איד קען האבן א ספעציעלן חיות פון אזעלכע סארט מנהגים.** און די סיבה דערצו איז, ווייל א חסיד לעבט בכלל א פנימיות'דיגער סארט לעבן; ווי מען וועט אביסל מסביר זיין.

חסידות גיבט נייע אויגן גלעזער: די וועלט איז א שטיק געטליכקייט!

ווי נאר א מענטש טרעט איבער דעם שוועל פון חסידות - הייבט ער אָן צו דערהערן א נייער מושג: אז כאטש וואס דער וועלט זעט אויס ווי 'גשמיות', 'הסתר' און 'חושך' - איז עס נישט אמת! אנצוקוקן וועלט מיט אזא בליק - איז דער גרעסטער טעות און נארישקייט. ווייל **אינ'אמת'ן איז די וועלט פול מיט מורא'דיגע 'אורות'! די וועלט איז א שטיק געטליכקייט! עס איז טאקע פארהאן א גשמיות'דיגע 'כיסוי', 'הסתר' און 'חושך' - וועלכע פארשטעלט און לאזט נישט זען די ליכטיגקייט, אבער א חסיד ווייסט, אז 'לית אתר פנוי מיניה'**, און אונטער דעם הסתר געפונען זיך מורא'דיגע 'אורות עליונים'. און דערפאר האט אונז דער רבונו של עולם געגעבן א גאנצן 'מהלך החיים' פון תורה ומצוות, וואס דורכדעם זאלן מיר דורכברעכן דעם חושך - פון אנקוקן די וועלט מיט א גשמיות'דיג אויג - און באקומען שייכות צו די געטליכע אורות וואס געפונען זיך אין דער וועלט! מיר זאלן זיך דערהייבן צו אזא סארט לעבן וואס האט א קשר צום 'אור אלוקות', צו רוחניות און דערהויבנקייט.

די שוועריקייט פון געוויסע הלכות - ווילאנג מען ווייסט נישט פון פנימיות

מען וועט אנכאפן א דוגמא: יעדער איינער לערנט די הלכה אין שולחן ערוך (או"ח סי' רעא), אז בשעת ווען מען נעמט דעם 'כוס קידוש' אין דער האנט, דארף מען צודעקן די חלות: "כדי שלא יראה הפת בשתו" - דער פת זאל נישט ווערן פארשעמט, אז מען נעמט די וויין קודם פאר קידוש. יעדער קען די הלכה פון קליינוויז אָן, און מען איז צוגעוואוינט צו דעם. אבער בעצם הערט זיך עס זייער מאדנע. טאמער וואלטן מיר עס געהערט די ערשטע מאל, ווען מיר זענען שוין בעלי דעת - וואלטן מיר געפרעגט: "וואס מיינט 'פארשעמען' א ברויט?! ער האט דען א הארץ מיט געפילן?! און וואס געשעט ווען איך לייג אים אונטערן חלה דעקל?! ער הערט נישט ווי איך מאך קידוש אויף די וויין?!".

וויאזוי א חסיד'ישער איד קוקט אויף 'ברויט' און 'וויין'

אזא קושיא צווינגט דעם מענטש צו אנהייבן לעבן מיט עפעס העכערס. ער מוז מודה זיין אז די וועלט האט צו זיך עפעס א סוד - וואס נאר דער סוד קען מסביר זיין דעם פשט אין דער הלכה. 'פת' איז נישט סתם ברויט, נאר עס איז פארהאן א געוויסער געטליכער 'אור' וועלכע רופט זיך 'פת', און א הארה דערפון איז מלובש אין דער גשמיות'דיגער ברויט. (לדוגמא: דער אור באשטייט פון דריי מאל שם הוי"ה - בגימטריא לח"ם. און פון מזל"א - בגימטריא לח"ם). 'יין' איז נישט סתם וויין, נאר עס איז פארהאן א געטליכער אור וועלכער רופט זיך 'יין', און א הארה דערפון איז מלובש אין דער גשמיות'דיגער וויין (לדוגמא: דער אור באשטייט פון צוויי מאל שם י"ה במילוי יודי"ן - בגימטריא יי"ן). 'שולחן' איז נישט סתם א טיש, נאר עס איז פארהאן א געטליכער אור וועלכע רופט זיך 'שולחן', און א הארה דערפון איז מלובש אין דער גשמיות'דיגער טיש (לדוגמא: דער אור רופט זיך 'יסוד ומלכות', צוויי מאל צד"ק - בגימטריא שלח"ן). דעריבער זאגט די הלכה: טאמער איך נעם אין דער האנט 'יין', און דעם 'לחם' לאז איך אויפן טיש - ווייז איך ארויס, אז איך וויל ענדערש טון די עבודה פון 'יין' ווי די עבודה פון 'פת', און דאס איז דאך א זלזול פאר דער עבודה פון 'פת'. דאס הייסט, אויב דער 'לחם' איז אויפגעדעקט פאר דיר, מיינט דאס אז דו ביסט יעצט אין יענעם עולם פון 'לחם', נו, אויב דו לאזט עס אין דער זייט און דו נעמסט 'יין', האסטו נישט מחשיב געוועזן דעם אור פון לחם, און אויב דו ביסט נישט מחשיב א געוויסער אור - איז דאס א פגם אין דעם אור. דעריבער מוז מען פארדעקן דעם לחם, צו זאגן: "יעצט בין איך בכלל נישט עוסק אין דער עבודה! איך בין בכלל נישט אין דעם עולם פון 'לחם' - נאר אינעם עולם פון 'יין'!".

א חסיד'יש לעבן איז אן אנדער סארט 'חיים'

אן עובד ה' על פי חסידות באקומט א 'הכרה גמורה' - סיי אין שכל און סיי אין נפש - אז דאס לעבן פון א מענטש טייטשט זיך אפ אינגאנצן אנדערש ווי דער 'עולם החיצוני' טייטשט עס

המשך בעמוד הבא >>>

דרכי הצדיקים

סיפורי קודש בדרכם של רבותינו הק' זי"ע

הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע – יו"ד כ"א אדר

• פעם אחת כאשר נסע הרה"ק מלובלין זי"ע אל רבו הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, ראה בדרכו איזה אדם שהיה נראה לו צדיק גדול, כי ראה את תפלתו המרוממת, והביט עליו איך הוא עורך תיקון חצות בבכיות נוראות על גלות השכינה, וכך גם כל התנהגותו מצאה מאד חן בעיני הרבי מלובלין. ניגש אל היהודי ושאל אותו 'מי הוא רבכם? תלמידו של מי אתם'? ענה לו היהודי כי אין לו רבי כלל. אמר לו הרבי מלובלין 'אם על אף שאינך נוסע לרבי אתה נראה כך, מי יודע מה יהיה נעשה ממך אם תיסע עמי אל הרה"ק הרר"א', וכך הוסיף ודיבר על לבו, עד שהסכים עמו ונסע יחדיו לעיר ליזענסק. ויהי בהגיעם נכנסו אל הרר"א, אבל מיד הסתובב הרר"א והפנה את ראשו מהם, ולא אמר להם שלום, כמו מי שהוא ברוגז, והתביישו מאד. אמר הרבי מלובלין לאותו יהודי: 'איך האב מיך מן הסתם עפעס פארזינדיגט, דער רבי וויל מיך נישט אנקוקן, און ממילא שוין אייך אויך, ער האט זיכער אייך נישט געמיינט' (אני כנראה נכשלתי באיזה חטא, ולכן אין הרבי רוצה להביט עלי, ולכן גם עליכם, כי אותכם הוא בודאי לא התכווין). ואמר: 'איך וועל מיך צוגרייטן אפאר טעג און תשובה טון, און דערנאך וועל איך אריין גיין צום רבי'ן' (אכין את עצמי כמה ימים בתשובה, ואז אכנס אל הרבי). וכך עשה, שחזר בתשובה גדולה ונכנס אל הרר"א.

והנה מיד שנכנס קיבלו הרר"א באהבה וחיבה, ואמר לו 'אַה! יעקב יצחק'ל'! ושמח עמו מאד. התפלא הרבי מלובלין ואמר: 'איך בין היינט נישט אזוי גוט, אז איך זאל האבן געוועהן אפאר טעג צוריק אזוי שלעכט' (אינני היום כל כך טוב, שאיחשב לפני כמה ימים כ"כ גרוע - שאין השינוי גדול כ"כ בין מדרגתי דאז למדרגתי של היום), כי אע"פ שהוא מבין מה שהרבי קיבלו, אבל מה היא אהבה גדולה זו. ענה לו הרר"א: 'דו מיינסט אז איך האב דיך געמיינט?! חס ושלום! איך האב געמיינט יענער'! (אתה חושב שעליך התכוונתי?! ח"ו! התכוונתי לאותו היהודי!). תמה הרבי מלובלין, ואמר: 'אבער יענער איז דאך אזא צדיק! איך האב אים דאך געברענגט דא' (אבל הרי הוא כ"כ צדיק! הרי אני הבאתיו לכאן). ענה לו הרר"א ואמר לו: 'ישנם ארבעה מדרגות, יש מי שאינו טוב וחושב שהוא טוב, יש מי שהוא טוב וחושב שאינו טוב, יש מי שאינו טוב ויודע שאינו טוב, ויש מי שהוא טוב ויודע שהוא טוב'. והמשיך ואמר: 'מי שאינו טוב והוא טועה לחשוב שהוא טוב, הרי הוא חי עם טעות, שהרי באמת אינו טוב, 'נו, אויף א טעות וועט ער זיך נאך אמאל כאפן' (הרי על טעות עומדים בסוף), 'וכאשר יעמוד על טעותו יעשה תשובה'. והמשיך עוד על מי שהוא טוב וחושב שאינו טוב, 'נו, אזוי דארף דאך א איד זיין' (הרי כך צריך יהודי להיות). ואף על מי שאינו טוב ויודע שאינו טוב אמר 'נו, אז ער ווייסט דאך אז ער איז נישט גוט, וועט ער דאך תשובה טון' (הרי אם הוא יודע שאינו טוב, א"כ הרי יעשה תשובה). ואז אמר: 'איינער וואס איז גוט און ער ווייסט אז ער איז גוט, ער וועט קיינמאל קיין תיקון נישט האבן' (מי שהוא טוב והוא יודע שהוא טוב, לא יהיה לו תיקון לעולם) ובזה סיים את דבריו. הלך הרבי מלובלין והתנצל בפני אותו יהודי, ואמר לו: 'וואס זאל איך טון, אזוי האט דער רבי געזאגט' (מה אעשה, אבל כך אמר הרבי), ואמר לו את כל הפתגם [ואמר כ"ק רבינו זי"ע כי בזמנינו אם היו אומרים כך למאן דהו היה בורח ומסתלק מרבי כזה, אבל הוא היה יהודי ירא שמים]. מיד חרד אותו יהודי ונכנס אל הרר"א בבכיות גדולות וביקש אותו כי לא ידחה אותו, וטען כי 'אין לך דבר שעומד בפני התשובה', ואין הוא רוצה לשמוע שום דבר אלא הוא רוצה לעשות תשובה. אבל אחר כל הדברים לא רצה הרר"א להסתכל עליו כלל, עד שבכה ובכה הרבה מאד וכל הזמן טען כי הוא רוצה לחזור בתשובה. כאשר ראה הרר"א שהוא מתכווין ברצינות (ערנסט), אמר לו: דא קומען אסאך מאל חוטאים, גרויסע חוטאים מיט חטאים חמורים, איך קען מיך א עצה געבן מיט יעדן איינעם, איך גיב זיי א תשובה. אבער מיט אזא פערשוין ווי דו ביסט... קען איך מיך נישט אליין קיין עצה געבן. מען וועט ווארטן ביז ס'וועט קומען דא מיין ברודער - דער רבי רבי זושא, ביידע צוזאמען האפט מען אז מוועט שוין קענען עפעס מאכן' (באים לכאן הרבה פעמים חוטאים, ואף חוטאים גדולים בחטאים חמורים, ואני יודע מה לעשות עם כל אחד מהם, ואני נותן להם תשובה. אבל עם בריה כזה כמו שאתה.. איני יכול להסתדר עמך בעצמי. נוכרח להמתין עד שאחי הרר"ז יבא לכאן, ושנינו ביחד נוכל לקוות שנצליח לעשות איזה דבר). המתין הלה עד שבא הרר"ז, ואכן כאשר הגיע לקחו אותו האחים הק' לידיהם ועבדו עמו, עד שנהיה צדיק באמת. אחר תקופה שהיה שם, חזר אותו איש לביתו, ואמר: 'איך ווייס אז איך בין נישט גוט'! (אני יודע כי אינני טוב!).

• הרה"ק מראפשיץ זי"ע היה מכנה את בנו הרה"ק רבי אליעזר'ל מדזיקוב זי"ע בשם 'מיין בעל החלומות' (בעל החלומות שלי), כי היתה לו מדרגה מיוחדת בענין החלומות, ויש כמה סיפורים על עניינים נעלים שנתגלו לו בחלומותיו.

פעם אחת היה מעשה, ובאו לפני הרבי אליעזר'ל שני אברכים מנכדי הרבי ר' אלימלך, שהיו הולכים בין ערי ישראל לקבץ מעות צדקה. וראה הרר"א כי הם הולכים לבושים בבלויי סחבות והקור גדול, מיד הביא להם את ה'פעלץ' שלו, והוסיף להשתדל עבורם הרבה ולסייע בידם. באותו לילה חלם הרבי אליעזר'ל איך הוא נמצא בבית מלא ספרים, וכולם הם ספרי 'נועם אלימלך', אבל כאשר הביט בתוך הספרים ראה איך בכל ספר וספר כתובים דברים שונים לגמרי. באמצע עיונו בתוך הספרים נכנס צדיק אחד אל הבית, וניגש אליו ואמר לו: 'אליעזר'ל, פארוואס קוקסטו אריין אין מיינע ספרים'? (אליעזר, למה אתה מסתכל בתוך הספרים שלי?), והבין שהוא הרבי ר' אלימלך בעצמו. ויהי בבוקר הלך הרר"א וסיפר את דבר החלום לאביו הק', ותיאר בפניו את צורת הצדיק שנכנס אל הבית, אמר לו הרה"ק מראפשיץ כי כך אכן היה תואר פני קדשו של הרבי ר' אלימלך. ושאל אותו מה עשה שזכה לראות את צורתו הק', ענה לו הרר"א כי סייע ביד שני נכדיו, הגיב הרה"ק מראפשיץ: 'אָה! דאס איז עס'! (אכן זה הוא זה!).

• כ"ק מרן רבינו היה מזהיר תמיד את האברכים והבחורים ללמוד בספה"ק נועם אלימלך מידי שבת בשבת. פעם אחת הלך כ"ק רבינו להשתתף באיזה שמחה ביום שב"ק וליווינו אותו בדרכו, ובעת לכתו בדרך אמר איזה תורה המיוסדת אל מאמר הכתוב בנועם אלימלך שבאותה סדרה, ויהי באמרו את הדברים פנה ושאל אותנו האם ראינו את הדברים בתוך הספר, וראה כי לא כולם ענו לחיוב. אמר לנו כ"ק רבינו: 'עטס ווייסט נישט? ביי אונז איז לערנען נועם אלימלך געוועהן אזוי ווי מעביר סדרה זיין'! (האין אתם יודעים? אצלינו היה לימוד נועם אלימלך נחשב כמו העברת הסדרה!). והיה כ"ק רבינו רגיל לומר 'וואס איז נאר דא, שטייט אין נועם אלימלך' (כל מה שיש בנמצא, כתוב בנועם אלימלך) דהיינו הדרכות בדרכי עבודת ה'.

<<< המשך מעמ' הקודם

אפ. **ער ווערט געוואויר אז אלע זיינע יארן - ביז ער האט געלערנט חסיד'ישע ספרים - האט ער געלעבט אין א טעות, ער האט נישט געוואוסט פון זיין 'לעבן' צו זאגן...** יעצט זעט ער, אז עס איז דא עפעס אן אנדערע סארט 'חיים'. די גאנצע וועלט - סיי דברי מצוה און סיי דברי רשות - איז אלעס היכע ענינים, 'לחם' איז איז אן ענין און 'יין' איז אן ענין, א 'טיש' איז אן ענין - וואס הייסט 'שולחן', און א בענקל איז אן ענין וואס הייסט 'כסא', און אזוי איז אלעס וואס איז נאר פארהאן אויף דער וועלט, אלעס זענען 'משלים' צו העכערע זאכן פון די עולמות העליונים, וואס דער אויבערשטער האט אראפגעברענגט א 'מעין דמעין' דערפון אויף דער וועלט. און אונזער גאנצע לעבן דרייט זיך ארום די אלע אורות. אודאי, יעצט ווייסט מען נאך כמעט גארנישט וואס מיר טוען דא אויף, אבער לעתיד וועלן מיר געוואויר ווערן אין וועלכע וועלט מיר האבן געלעבט און וואס מיר האבן אלץ אויפגעטון מיט אונזער לעבן דא - וואס דאס גופא וועט זיין דער 'שכר' פון 'עין לא ראתה'.

די אמונה אז אלעס איז העכערס - מאכט אים ווערן א העכערע מענטש

איינמאל א מענטש כאפט אויף ריכטיג דעם 'עולם הסוד', הייבט ער אָן צו גלייבן אין יעדע זאך וואס ער טוט - אז **ער דרייט יעצט מיט אלע עולמות העליונים! ער גלייבט אז זיין 'טבילה במקוה' - פועל'ט אויף זיין נפש א ריינקייט!** ער גלייבט אז ביים דאווענען גייט ער ארויף אין אלע פיר 'עולמות', און ער קומט צוריק אראפ! וכדומה מיט יעדע תנועה זיינע - גלייבט ער אז אלעס איז העכערע זאכן. און אט די אמונה וועט אים טאקע אויפהייבן און ארויפטראגן העכער און העכער, ביז ער וועט ווערן אן אמת'ער בן עליה און בעל מדרגה.

נישט צוגיין עראי'דיג צו עבודת ה' - נאר האבן א 'כונה' אין יעדע זאך

מען וועט געבן א דוגמא: ווען מען וועט פרעגן סתם א בחור'ל: "וויפיל טבילות טובל'סטו זיך יעדן טאג אין מקוה? דו האסט עפעס א חשבון דערויף?", וועט א געוועגליכער בחור ענטפערן: "איך האב נישט קיין שום חשבון! איך טובל זיך יעדן טאג לויט מיין גיסטע פון יענעם טאג... איך האב נישט קיין מינימום און נישט קיין מאקסימום!". אבער דאס ווייזט אויף א שוואכע אמונה אין דער כח פון א 'טבילה', וואס דערפאר גייט ער צו מיט אזא עראי'דיגקייט דערצו, און ער האט נישט קיין שום חשבון און כונה דערין. ווייל אויב וואלט ער געהאט א שטארקע אמונה דערין, וואלט עס געווען ביי אים גענוג חשוב צו האבן א חשבון דערויף. פונקט ווי יעדער האט עפעס א חשבון וויפיל לעכט ער צינדט אָן פאר שבת, **קיינער צינדט נישט אָן איין וואך צען לעכט און איין וואך צוויי לעכט - געוואנדן לויט די גיסטע פון יענע וואך, נאר מען צינדט מיט א חשבון. ווייל די נרות שבת האבן גענוג חשיבות ביי דעם מענטש, אז ער זאל האבן א חשבון קעגן 'וועמען' און קעגן 'וואס' ער צינדט אָן** יעדע לעכט.

אן עובד ה' האט א 'כונה' וויפיל מאל ער טובל'ט זיך אין מקוה

אן עובד ה' על פי חסידות גלייבט, אז יעדע טבילה טוט אויף א פעולה אויף אים, דעריבער האט ער א סכום טבילות וואס ער טובל'ט זיך, (עס מוז נישט זיין א מנין קבוע, אלעמאל די זעלבע סכום. ווייל עס איז דאך פארהאן גענוג ענינים וואס מען קען אינזין האבן, אמאל קען מען אינזין האבן דעם ענין און אמאל דעם ענין. אבער דער עיקר, עס זאל זיין מיט א חשבון און נישט 'מהיכי תיתי'). למשל, ער קען אינזין האבן **דריי טבילות פאר 'סור מרע' - איין טבילה צו ריינינגן זיין 'מחשבה' פון אלע מחשבות רעות, די צווייטע טבילה - צו ריינינגן זיין 'דיבור', און די דריטע טבילה - צו ריינינגן זיין 'מעשה'. און דערנאך קען ער זיך טובל'ען נאך דריי טבילות פאר 'עשה טוב'** - צו ממשיך זיין א קדושה אויף זיין 'מחשבה', 'דיבור' און 'מעשה'. און ער גלייבט באמת, אז מיט יעדע טבילה ווערט אויפגעטון די פעולה וואס ער האט אינזין געהאט.

א באזונדערע טבילה 'לשם נאכמיטאג סדר'...

א חסיד'ישער איד האט אמאל געזאגט, אז ער טובל'ט זיך איין טבילה פאר יעדע עבודה וואס ער דארף היינט טון. דאס הייסט, איין טבילה - לשם 'קדושת שחרית', די צווייטע טבילה - לשם 'קדושת מנחה', די דריטע טבילה - לשם 'קדושת מעריב', די פערטע טבילה - לשם 'קדושת לימוד התורה', די פינפטע טבילה - לשם 'קדושת צדקה'. און אויב האט ער אין פלאן צו גיין יענעם טאג מקבל פנים זיין א צדיק, טובל'ט ער זיך א זעקסטע טבילה לשם 'קדושת הצדיק'. יענער איד האט אליינס מחדש געווען דעם מנהג, און ער האט געפילט א טעם דערין. דאס אלעס שטאמט פון דעם, וואס ער האט געלעבט אין א וועלט פון 'פנימיות', ער האט געגלייבט אז עפעס געשעט יעצט ווען ער טובל'ט זיך! למשל, **א בחור קען זיך טובל'ן א טבילה לשם יעדן 'סדר' אין ישיבה. און ווען עס וועט קומען 'נאכמיטאג סדר', וועט ער קענען טראכטן: "מיין טבילה פון אינדערפרי הייבט יעצט אָן צו ארבעטן פאר דעם נייעם סדר!"**. און אויב ער גלייבט דערין באמת - וועט עס אים טאקע געבן א פרישע הארה און קדושה. ווייל די גאנצע וועלט איז באמת א שטיק רוחניות.

ישר 718.484.2189

מערכת השיעורים
בארה"ב: 718.536.2347
בארה"ק: 072-3323310

כל הזכויות שמורות
למכון תולדות יהודה סטיטשין
אין להעתיק שום חלק מגליון זה בלי רשות המערכת

לקבל הגליון מדי שבוע במייל,
לסדר מוקד הפצה, ולתרומות:
gilyondoeihu@gmail.com - Tel. 347.662.3229